

Nagy Zoltán Mihály

**MESSZE MÉG AZ
ALKONYAT**

Kárpátaljai Magyar Könyvek

Nagy Zoltán Mihály

MESSZE MÉG AZ ALKONYAT

Kárpátaljai Magyar Könyvek
179.

Készült a Szülőföld Alap támogatásával

© Nagy Zoltán Mihály, 2008

INTERMIX KIADÓ
88000 Ungvár, Tolsztoj u. 5/a
Tel.: 00380-3126/61-70-27
E-mail: gyorgy@d.uzhgorod.ua
Felelős kiadó: Dupka György
Felelős szerkesztő: Barzsó Tibor
Budapesti képviselő: H-1011 Budapest, Hunyadi János u. 5.
Készült a Borneo Kft.-ben
ISBN 978-963-87501-1-2
ISSN 1022-0283

Nagy Zoltán Mihály

MESSZE MÉG AZ ALKONYAT

Versesregény-variáció

INTERMIX KIADÓ
Ungvár – Budapest
2008

Így,

egyedül
mit,
ugyan mit
lehet kezdeni
hatszor tíz
plusz egy, az
iszonyú egésszé
kiteljesedett
gyászév
sötétén kavargó mélyrétegeinek
zaklatott felszínére
bucskázó
rémképekkel,
hatalmat bitorolnak
fölötted,
zajongó glédába sorakozva,
hátborzongatóan
vigyorogva
jönnek,
rátelepednek
önvalódra,
beletúrnak
gondolataidba,
cibálják, szétzilálják
az emlékezet
fonálszövedékét,
vesszősen verve
nyöszörög
öszön, értelem,
a könyöktől tenyérig magasodó támaszra
bukó koponya
dérverte kupolája alatt
megelevenedik
elviselhetetlenül
a káosz,
ingatag
a bal karból, tenyérből

gépies mozdulattal sikerített pillér,
megbicsaklik, leomlik,
vigasztalanul koppan kupolád
az asztallapon,
akkor
nyílik rád az ajtó,
arccal az abrosszal takart kemény felületre borulva
hallgatsz
fakó, feddő szavakat,

*maga
miért alszik
ülve,
itt a vacsorája,
egyen, azután
feküdjön le,*

ennyi,
választ nem vár
a menyed,
elmegy, zördül a kilincs
mögötte,
emelheted a fejed, szétnézhetsz
újra
egyedül,
nagyon egyedül,
az asztalon
ismerősen pirosodó
zománcozott láboska
az esti étekkel,
mi lesz,
hol késik az étvágy,
ilyenkor kellene
beindulniuk
a gyomornedveknek, mint amikor
még
Ő
tette eléd
a vacsorát,

Ő,
aki
már
nincs,
fekete csónakba szállt,
magadra hagyott,
szellemalakban
nem jár
vissza,
mint
a hátborzongatóan mosolygók
siserahada,
és
mintha mégis
itt volna,
jelen volna
a konyhaszekrény polcain mocorgó
csészék,
poharak,
tányérok
csörrenésében,
a kamra némaságában,
a tollasjóság
rikácsolásában,
leginkább
a magányodra szabott szoba
rád szakadt
csendjében,
a képzelet műve ez,
a valóság
más,
óhatatlanul
testet ölt, karógyökéreként
bénító
könyörtelenséggel
mélybe fúrja magát
a veszteségtudat,
hördüléssé torzul
a sóhaj,

az érzékszervek riadtan küldik
a jeleket,
    semmi sem
    az, olyan, mint
    volt,
    minden megszokott, ismerni vélt
    dolog, fogalom
    új önvalóját mutatva
    ingerel
    megismerésre,
miért,
hol
a dolgok, a puszta
létezés
legalább suta vigaszként
fénylő
értelme,
a belső sötétségben
sehol egy fogódzó, csak
a zuhanás
látszatának
veszedelmes gyönyörúsége, szirénhangok
dallamos bűgása,
nincs árboc, amihez odakötte
megóvhatná
esendő önvalód
ármánnyal csúfított szépségek
csábításától,
ezért
reménytelenebb
a te odisszeád,
    a görög
    bizhatott, hihette,
    Pénélopé várja, és
    nem tévedett,
téged
ki vár
a megcsonkított jelen időben, a

holnap, holnapután
bizonytalanságában,
Istenem,
hát mi történik,
súlyosan megáradt
fölöttem, ellenem
az idő, sodor
ellenállhatatlanul
egy másik valóságba, ahol
átkozott vegetációban
balsejtelmek, félelmek
aljnövényzete
burjánzik tüskésen,
átvágva, túljutva rajta
talán
más minőség
nyugalma szélesedne
a horizontig,
mint a gyermekkori virágos rét
felejthetetlen zöldje,
ó,
hol van már
a virgonc ifjonti erő
patakrohanásúan sodró
szándéka, nekivágni
az ismeretlennek, meghódítva
legyőzni azt, uralkodni fölötte,
ami tízévesen
csak
elbűvölni
tudott,
most már
bumfordi teher
a lélek vállán, ahogy
a merev tömbbé sűrűsödő,
mesterségesen feldarabolható
idő,
jaj, az idő,
elillant belőle

a csoda szépsége, maradt
a kiüresedett, szánalmas burok,
a négy fal közt gubbasztó magány,
az elidegenült közeg
bozótosa,
igen, igen,
a zománcozott láboska
tartalmában, nem kívánt körítésként
odavetett szavakban
megtestesülő
rideg
gondviselés,
hányszor, nagyon
sokszor
próbáltad, próbáltatok
a lenyelt sérelmekről
zokszó nélkül
fuldokolva, csak azért is
bízva
a mosoly,
a szép szó,
a türelem
varázslatában
megtörni, feloldani
ezt a ridegséget,
és
hasztalan, hasztalan,
a daccá dermedt iszony
sápadt rengetegébe
beleveszett
minden remény,
pedig hajadonként
aranyos
kiscica volt, kimódoltság nélkül
kedvesen
törleszkedő,
mikor, micsoda erő,
talán
az első, elvetélt

unoka
okozta csapás
vadította
karmosan hadakozóvá benne
a doromboló cicalelket,
ha így van, hát
meg lehet érteni,
az ő vesztesége
nagyobb,
    hogy is van ez,
    hogyan
    lehet, kell
    szavakba foglalni
    ezt a csapást
    sérelemtelenül
    Őiránta,
    aki
    jó asszonyom volt,
    szeretett és szerettem,
hát
ez az,
szeretet,
nem
vérségi kötelék
láncolt egymáshoz
Őt és téged,
a menyetek pedig
önvérét, féltett magzatát
veszítette el,
borzongás nélkül
elgondolni sem lehet,
mit érezhetett,
amikor
    új élet reménységét táplálta
    a szíve alatt,
    áhitattal érzékelte annak jeleit,
    a mocorgást,
    a rugdalózást,
    beszélt hozzá, édes szóval

szeretgette,
és
ököllé görcsült
kínok között
végül
a halálnak adott létet,

itt
a magyarázat,
ez
a magyarázat
az elmét
érzéketlen módon
megütő szavakra,
dehogyan tudja,
nem tudhatja,
nem gondol vele,
mennyre igaztalan mégis
ez a bánásmód, ez a
lélektelenség,
hiszen
ami történt,
nem ti, nem te
okoztad,
nagyon is
vártad, vártatok
az unokát,
a várakozás izgalmi
mérhetetlen boldogságból
csillantak fel, és
te, ti is
megszenvetted a csapást,
annyira, hogy
eretnekké keseredve
szemére vetted
Istennek,
megcsalt, becsapott,
csak ígerte az új élet
reménységét,
létem, létezésünk

folytatódását
a számunkra már
beláthatatlan jövőben,
Ő, asszonyod
ijedten
majdhogynem
a szádra ütött, féltő haraggal magából kikelve
kiáltozott,

*ne merj
ilyet mondani,
Isten előtt
porszem vagy
velem együtt,
örülj, hogy
a menyünk
megmaradt,
búszéves alig múlt,
lebet még
gyermeke, nekünk
unokánk,
ha Isten is akarja,*

hiába
vélted erősnek
szemrehányó, Istennel perlekedő
érveidet,
Neki lett
igaza,
négy éven belül
kétszer
áldotta meg Isten
a családjukat
gyermekkel,
két fiú,
az idősebb nyolcéves,
a másik egy évvel fiatalabb,
mind a kettő
egészséges,

aranyos,
okos,
hogyne telne bennük
örömöd,
de
mélyen, legbelül
sokszor
fel-feldübörög,
átgázol porcikáidon
tompá sajgással
a fájdalom,
a születő kis holttest
látványa
megbénítja az örömet,
unokáid
érezkelik a tekintet
befelhősödését, értetlenül kérdezik,

*nagyapa,
mitől a sötétség
szemedben,*

és el kell, muszáj
elhessenteni az árnyakat,
önfeledt játékosággal
azonosulni velük,
Istennek hála, lehet,
és
jobb így,
játszani a játékaikat, észrevétlenül
visszafiatalodva
vagy ötven évet
bolondozni velük
amíg a zord anyuka kopogó parancsa
véget nem vet
az esti hancúrozásnak,

*mosdás, kölykök, mars
az ágyba,*

és mennek, futnak szegények
 engedelmesen,
 pedig szemükben ott
 a kimondatlan kérdés,

*miért,
 hiszen olyan jó
 nagypapa térdén
 lovagolni,
 meséket hallgatni,
 találós kérdésekre választ
 fürgén keresgélni,
 kacarászni,*

anyuka azonban
 nem kacag, sápadt mosolyából is csak a száj
 szögletére jut,
 Istenem,
 mennyi, az övéhez hasonló
 csapás
 vert
 másokat is,
 akik idő múltán
 így-úgy
 megvizsgáztalódtak,
 a te menyed viszont
 megkeseredni látszik
 egész életére,
 nincs ez rendjén, legyen
 öregek jussa
 a szomorúság, a fásultság,
 miért nem az,
 bocsássá meg
 Ő,
 nem kedve szerint való, de
 jogos a kérdés,
 vajon jól végzi-e dolgát
 Isten,

ha tényleg
mindenhatóan
gondviselő,
akkor
miért fagyasztja menetek arcára
a mosolyt
még most,
annyi év után is,
ha egyszer mások lelki sebeit
mosolyfénybe pólyálva
meggyógyítja, feledteti,
mi lenne más
a magyarázat,
        kivételezés ez,
        oktalan, felháborító
        megkülönböztetés,
ezért nehéz, egyre
nehezebb
hinni
Isten
jóakaratóban, tökéletes
bölcességében,
foroghat a sírjában
Ő,
akkor is az van,
        bármennyire
        szép
        az írott,
        szószékről hirdetett ige,
        egészen más
        a megtapasztalt valóság
        azok számára, akiknek megadatott
        a gondolkodás kínja,
        mert sokasodnak
        a kételkedés jogát igazoló
        jelek,
        vak fanatikus módján
        nem lehet, nem szabad

elsiklani fölöttük,
minden igaz lelket
a méltányos rend
hiánya
gyötör,
nem az ő világuk ez, hanem
a teremtett, mesterségesen fenntartott
káoszé,
mocskos szándékok, törekvések
dözsölnek győzelemittasan,
átírva az értékrend, becse már csak
a hazug szónak,
a tele hasnak,
bukszának
van,
kiszabadultak az emberből, rajcsúroznak
állathoz sem való
ösztönök,
ez a világ gondja, de
nem tudja, nem akar
tudni róla,
á, hagyd, hagyd a fenébe
te is, nehogy
döre módon
ezt is
a válladra vedd, összeroppannál
alatta,
elég,
még sok is
a magad gondját
cipelni,
mert nyugdíjat hoz a postás
minden hónap huszadik napján, de
nyugalmat nem,
balgaság volt
hinni, várni
a hatvanadik születésnapot, remélni
az utána következő
nyugodt létezését,

Ő
járt jobban,
hirtelen-váratlan kisurrant
minden létező, elképzelt
korlát közül, nem háborgatja
napi gond, semmiféle nyűg,
mintha rád testálta volna
a puszta létezés
összes gyötrelmét,
az idegenséget, ami körülvesz,
a didregtető ridegséget,
a magányt, ami az Ő hiányával
teljes,
a keserűség örök ízét,
a háborgás hiábavalóságát,
mert

reménytelen

a sorsod,
kiveszett belőle
a napok,
a dolgok,
a mosolyok,
még a kételkedés
értelme is,
miért ezt akarja, így
akarja Isten,
miért nem adja meg
a percek,
a napok,
az évek
csöndes, értelmetlen, rég megszolgált
derűjét,
a rendteremtésben elcsigázott test
zokszótlan, fájdalommentes
sorvadását,
a lélek háborítatlan békéjét,
a pohár borban áttetszőn csillanó
örömet,

Istenem,
ha a mindenek tudása
téged illet,
akkor miért nem
számolsz vele, hogy
    én, a teremtményed,
    fuldokló Pali bátyám
    szavából
    egyszer s mindenkorra
    megtanultam,
    nem az elmúlás maga
    félelmetes,
    hanem a beléje torkolló
    idő- és útszakaszon
    kényszerűen vánszorgó embertől
    elidegenülő mindenek
    közönye,
    az ő, Bene Mózes Pál
    bölcssége
    talán csak
    a tiédhez volt
    mérhető,
    mert kilencven évesen
    két, soron következő
    asztmás roham közt
    életvidáman,
    meggyőződéssel
    azt mondta,

*az óra, amit
te
elfelejtesz
vagy
nem akarsz
újra indítani
bennünk,
muzájságosan
lejár,
és akkor*

*nincs mese, marsolni kell
a gödörbe,
elbeverni engedelmesen
az örök szótlanságra kárhoztatottak közt,
de azt is mondta
a vén fuldokló, hogy
amíg
vagyunk, élünk,
addig
számoljon velünk
törvény,
gyermekünk, közeli és távoli
rokon,
és azon túl
mindenki,
ezt követeli
létezésünk
ténye, joga,*

Istenem,
ki és milyen jogon
írta,
merészelte átírni
az ő, Bene Mózes Pál
bölcességét,
hiszen
itt bennem
dörömböl
a tudat, hogy
még
itt vagyok, de már
nem számolnak velem,
hogy
felesleges vagyok,
útban vagyok,
maga a létezésem
nehezült
rogyasztó teherré,

van, aki
vígán viseli
az ilyen gondot,
szinte
tudomást sem vesz róla,
ott a régvolt cimbora, a mára
megkergült
Kálmus,
aki
azt mondja,

*testvér, tojok
a világra,
kapom a nyugdíjat,
jó-ól
megvagyok belőle,
eszem, iszom, füstölnivalóra is jut,
egyébre semmi gondom,
küszködjenek a fiatalok,
én már
letudtam a magamét, kölyökkoromtól
kultiztam,
megérdemlem a gondtalan életet,
ha meg
elpatkolok, csak elkaparnak
engem is, abogy mindenkit,
te se
búslakodj, neked sincs
több életed, hát
ezt az egyet
élvezd ki, amíg
lehet,*

Istenem,
csak nem neki
van tán
igaza,
csábít
a módi,

mindenekre
fittyet hányva
csak
lenni,
zabálni,
iszkorálni,
vasárnap délutánokon
verni a blattot
a kapu melletti kispadon,
tedd
ugyanazt,
mi tart vissza,
kapsz te is havonta
apanázst,
vágd zsebre,
hordjad magadnál,
ragaszkodj hozzá,
élj, vigadj belőle, csak
magadra gondolva,
ó, dehogy,
szirénhang ez is,
amennyire
csábítóan kívánatos,
annyira
veszedelmesen
rút,
mint Kálmus
az agyonviselt sportnadrágban, amikor
holtrészezen,
magát összehúgyozva
hever
az árokszélen, míg némely arra járó
meg nem szánja, és odacipeli, elfekteti
csontra aszott, bárgyún elnehézült testét
a legközelebbi kispadon,
ott ébred
órák múlva, kerekre nyitott szemmel kullog
hazafelé,
forгатja a fejét, néz, de

nem lát, nem köszön,
 kerülgetni kell, az autók dühösen
 rábődülnek,
 és ő
 nem hallja, csak megy magának
 az utca közepén,
 ki tudja, kerge elméjének képzelete
 merre bóklászik,
 látszatszabadság,
 a saját ostoba bölcsességéből fabrikált
 kényszerképzet
 rabja ő, és a sorsát
 magának köszönheti,
 akkor rontotta el, egy évvel
 a felesége temetése után, amikor
 elment az egyik tanítóhoz, hirdetést íratott vele az újságba,

*ötvenbat éves
 özvegy férfi
 korban hozzáillő feleséget keres
 van mit a tejbe aprítani
 jeligére,*

akkor még
 valóban jól állt Kálmus,
 mintha
 megsúgták volna neki
 a nagy bukást
 előre,
 kivette a megtakarított pénzét,
 a feleségéét is, állítólag
 sok ezer pénzt,
 jöttek a hirdetésre
 érdeklődők,
 Kálmus kedvére
 válogathatott köztük, mint
 lókupec
 a vásárban,
 tán még

a fogukat is megnézte,
végül úgy tűnt, jól
választott,
a falu szája legalábbis
jóváhagyta, mondván,

*jobb így, mint
asszony nélkül, magányosan
nyomorogni, elzúlleni,*

csak hogy Kálmusnak
fejébe szállt a siker, fenemód gögös-peckesen járt, unos-untig dicsekedett
az új asszonnyal, de főleg
a saját
jó szemével, kiváló érzékével,
aminek köszönhetően a legmegfelelőbbet választhatta a sok

*kanca
közül,*

így mondta,
az asszony
pironkodva, fejcsoválva túrta
a dőre sértést,
egy hétig
főzött, mosott Kálmusra,
aztán, mikor
a szerencsétlent
sokadszor vitte kocsmába
a dicsekvés vágya,
és onnan
megint
a teljes elbambulásig részegen, saját mocskától lucskosan
tántorgott haza,
fejéhez kapott az asszony,

*te jó isten,
miféle ember
ez,*

bát
ember az ilyen,

összeszedte a kevés holmiját, néhány
ruhadarabot,
másnap reggel, ocsúdása után Kálmus
csak a hűlt helyét bámulhatta,
azóta
egyedül él, vagyis hát
tengődik,
nincs már mit a tejbe aprítania, beéri
hitvány kis örömökkal,
amire a nyugdíjából jut,
egy-két héttel a kifizetés előtt már
a postamester nyakára jár,
előleget
kérincsel,
a két fia, az egy lánya
szóba se áll vele, szégyellik
a szerencsétlent,
hiszen az, csak épp
nem tudja, nem
látja be,
vagy talán
nagyon is jól
tudja, de
csak azért is
vígán viseli
a sorsát,
hát nem,
ezt, ilyen életet,
buta, csakazértis-vidámságot
soha, soha
nem kívánhatsz
magadnak,
idegen tőled
Dadri Dani
megbotránkoztatóan egykedvű viszonyulása is
az elmúláshoz,

pár évvel korosabb nálad, de már
évek óta kész
a saját koporsója,
a padláson tartja,
állítólag
néha, mikor
ő is
felönt a garatra,
létrára kapaszkodik, megy a padlásra, hogy kitapasztalja,
milyen fekvés esik benne, hát
belemászik, csizmásan elhever
a setétre festett deszkák között,
brr,
csúnya játék ez
a halállal,
de talán
megmagyarázhatóbb, mint
a rettegek iszonya,
akik
jól vagy rosszul
leplezve,
időnként óhatatlanul
lelepleződve
félnek
a halált,
nap mint nap
kórházba cipelik
az elnyűtt test
szerkezetét,
hátha működőképessé kúrálja
felcser, doktor, csodaszer,
hát nem,
ezt
nem teheted,
akkor inkább
csónakba szállva
menni, elmerülni
az anyaföldben
Őmellette,

kötél, méreg
akad,
    ejnye,
    mit forgatok a fejemben, vénségemre tán
    én is
    megbuggyantam,
kimondani is
szörnyû, de
muszáj,
fiatalok hóbortja az ilyesmi, szinte divat
elhajítani az életet,
sokszor tüskénél
rövidebb, fájdalmatlanabb
megbántódások,
képzelt bántások
okán,
volt, van rá
példa,
egy hangos szó, asszonyi
visszabeszéd
elég, a férfi máris
kötelet, gerendát
keres,
vagy fordítva,
asszonyok elégelik meg
az otromba férfigögöt,
a meg nem érdemelt
szitkokat,
pofonokat,
rúgásokat,
és
kútmélyben,
kötélben,
méregben
remélnek
oltalmat,
arra is van ijesztő példa, hogy
oktalanul, érthetetlenül,

mint Marika, a terhes fiatalasszony,
akinek harmincéves korában kötötte be a fejét
Miska, a tenyeres-talpas, dologszerető, hihetetlenül szelíd lelkű
tanyasi legény,
a falu, Marika rokonai
meglepően hamar
befogadták, elfogadták, megszerették, s mintha
az ifiasszonnyá átlényegült Marika
vénlányosan sötét-szomorú arcán is
felcsillant volna a megnyugvás boldogsága,
ami érthető, hiszen
valóra vált a lányoknál természetes vágy,
férjhez ment, úgymond
révbe ért,
volt már oka csengő hangon, édesen
fel-felkacagni,
és
hogy elnémult
megint, amikor
megérezte saját testében
az áldott terhet,
Miska gyerek mód szökdécselt az örömtől, ő meg
búskomorrá vált,
panasztalanul, de szemmel látható
mártírkeserűséggel
viselte állapotát
a hetedik hónapig,
tovább nem bírta,
egy este Miska a munkából hazatérve
a fásszínben találta
holtan,
a disznófogáskor használt zsineggel
akasztotta fel magát,
Miska szinte esztét veszve bömbölt
fájdalmában,
odacsődült a falu, bámészan tanakodtak az emberek,

*miért tebette, még meg
így, állapotosan,*

*a saját életével együtt
egy másikat is kioltva,*

sose derült ki a titok,
ha volt egyáltalán,
tisztá sor,
Marika a szüléstől félt, félhetett,
nincs más
elfogadható
magyarázat,
de ha volna, akkor is
ok a döbbenetre
ez a tragédia,
micsoda nemzedék, te jó ég,
felfogni képtelenek
az ősi törvényt,
hogyan az élet
szent,
és csak
akkor vagyunk
méltók
megélni méltó létezésre, ha
adni tudunk, akarunk
önmagunk jobbik énjéből
a másoknak
valamit, amire
szüksége van,
és nem, nem teszik,
semmiért mindent
akarnak
türelmetlenül,
honnán
ez a minden képzeletet
felülmúlóan mohó
birtoklási vágy,
az ösztön szintjén
régen is
volt, működött
a gyarapítás szándéka,

apád is igyekezett
a tíz holdhoz még tízet szerezni,
de nem azért, hogy csak
legyen,
megdolgozott, verejtékezett
érte, vele
egy sorban a munkásaival,
mert becsülte, szerette
az életet adó földet,
nem a szerzés
mihaszna öröme
munkált a lelkében,
hanem a kenyérgond enyhítése, a megélhetés
megteremtése,
ma már
nyoma sincs
ennek az üdvözítő
felfogásnak,
riasztó példa
a sok hatalmas kockaház,
bennük a drága pénzen szerzett
bútorok, szőnyegek, de
mi végre, ha
a család
valahol hátul,
szűk odúban
húzza meg magát, mert
a nagyház
hamis szentélyként pompázó szobáiba
belépni tilos,
legfeljebb a ritka vendégként odatévedő
rokonokat, ismerősöket
vezetik be
áhitatosan, dicsérő szókra szomjasan,
undort keltő hivalkodás az egész,
és nincs mit tenni, ez a módi,
valami
jövátéhetetlenül
eltörött, szétesett,

az ember
hitvány igények rabjává
alacsonyodott,
és azt hiszi, most lett
óriássá, a korlátlan szabadság birtoklójává,
kész örület, hát
soha nem volt
ennyire
kiszolgáltatott
a zabálásra,
mellőzhetetlenül fontosnak hangoztatott ostobaságok birtoklására,
mérhetetlen önzésre
biztató reklámoknak,
hogy azt mondja,

*élj a mának,
vásárolj,
vegyél, egyél
mindenféle műcsinálmányokat,
mázold arcodra
a legújabb
öregedés gátló krémeket,
sikáld a bőröd, moss bajat
szuperszappannál szuperebb szerekkel,
és ha már kellőképpen
ellustultál,
mossál fogat
elektromos fogkefével,
törődj magaddal,
mert megérdemled,
és
menj
kés alá,
tömesd ki a melled
műanyaggal,
fúvasd fel az ajkad,
fald a fogyasztószeret,
egyszóval
szórjad a pénzt, tegyél meg mindent*

*azért, hogy
ne maradbass
olyannak,
amilyennek Isten
apád-anyád sejtjeiből
megalkotott,*

br,
dől,
megállíthatatlanul dől
a veszedelmes ostobaság
újságból, rádióból, tévéből,
mindenki
másnak,
jobbnak, szebbnek,
tetszetősebbnek
akar látszani
igazi önvalójánál,

hát
mi abban
a férfiember élvezete,
ha az összebújás gyönyörös perceiben
múhalmokon
bóklásznak az ujjai,
ha az áhított csókok
eredendő jó ízét
szájszegélybe pumpált
műanyag vacaksága
szentségteleníti meg,
ha a férfi karjaiban
agyonmázolt bőrrel bevont
csontváz
színleli
az örömet,
ebbe
a teméntelen mesterkélttségbe
csak beleborzongani képes
a józan ész,
hát
hol vannak

a bölcsek,
miért nem kiáltanak
megfellebbezhetetlen
nemet
erre az örületre,
amelynek kavargásában
menthetetlenül
elvész
az a kevés emberi,
amit így is, mégis
talán
őriz
mivoltából
férfi és nő,
akik közt
a szerelem
gépies üzekedéssé
fajult
az utódnemzés
vágya, akarata nélkül,
ha mégis
élet fogan
a percnyi kéj élvezetét hajszólo
szeretkezésből,
veti gyermekét
a muszájánya
szemétre, disznók elé, elássa
friss szántásba, mint
Vak Béni
könnyen kapható lánya
tavaly ősszel
büntetlenül,
pedig kikaparták a kutyák
a kisdedet, és tudván tudta
mindenki, csakis
a Marcsái lehetett, hiszen
egyik napról a másikra
karcsúsodott vissza a lány,
csámcsogott a szörnyűségen a falu szája

hetekig, de
feljelentés híján
nem lett belőle bírósági ügy, Marcsa
zavartalanul éli világát, hajtja a vére, fűvel-fával
összefekszik,
látja Isten,
ami van, ami
a tudtával történik
nap mint nap,
de
tűri, eltűri
az égbekiáltó bűnöket,
vén kukkolóként
talán
még élvezi is
hitvány teremtményei
siváröröme kéjelgését,
mi várható akkor
tőlük,
az illanó élvezetek
hajszolóitól,
a hamisságoktól eltorzult lélektelenektől,
akik számára
lételem
a mindennapi vétek,
és nem
történik semmi,
talán
már csak
a templomi szószékről
hallhatni
könnyen elcsábuló lelkeket
megóvni képes
igét, de
csak akkor, ha
szerencséje van a gyülekezetnek,
ha az igét nem
pályát tévesztett
frissreverendás

vagy a több évtizedes igyekezet
hiábavalóságától
megkeseredett pap
hirdeti
követhetetlenül kusza gondolatokkal körítve,
vagy unottan, a kötelezettséget
letudva,
ez is bűn,
hová lettek, miért
nem születnek
igazi
prédikátorok,
teljes lélekkel elkötelezett közvetítők
Isten ígéje és a hívek közt,
kialakult, átkozott precizitással működik
itt is
a kontraszelekció,
hát
nem, nem csoda, ha
süket fülekre talál
az ige, hiányzik
a lélekemelő templomi áhítat, a megtisztulás
semmi mással nem pótolható
élménye,
az igényformáló példamutatás,
és ez a hiány
szétmarta
a közösség erős szövetét,
egy példa csak,
megszűnt a diktálás utáni éneklés,
vegyes kórus zeng zsoltárokat
a virrasztóban,
ami
nem lenne baj, de
a kiváltó ok
rettentő,
igen, igen,
az odaillő
profán ének

diktált sorai
egyre kevesebb ajkon zúgtak fel,
az idősebbekén,
a fiatalabbak
némán ücsörögtek, méltóságukon alulinak tartva
a vigasz áldott terhével szárnyaló ének
átvételét, továbbvitelét, az együttléklés
szentségét,
talán meg sem érintette őket
a gyönyörű sorban feljajduló, lelkeket megborzongató igazság,

szorongat minket a halál félelme,

honnan a dölyfös
finnyáskodás, a felsőbbrendűség
hamis képzete,
hétvégeken persze
dübörög
a diszkó zaj,
elúzi az esti órák
kutyavakkantásos csendjét,
szemetrontóan villódzó fények
megtervezett káprázatában
riszálja
farmernadrágos tomporát
nemzedékek egész sora
tizenévesektől a harmincasokig,

hála, hála
Istennek,
te már
túl vagy
a hatvanon,
józan számítás szerint
nem sok maradt hátra, leereszkedsz hamarosan
a lét
délutáni lejtőjén, elpihensz
az örök vízszintesek nyugalmában,
ahová nem hatol be
döre zaj, szemet bántó látvány,

a jövő gondja
legyen, maradjon
övék,
a minden
értéket, mértéket
elveszejtőké,
akik már a napszakok rendjét sem tisztelik,
testet-lelket pihentető éjjeli alvás helyett
tivornyáznak hajnalig, mert ez,
a szórakozásnak nevezett
újmódi idiotizmus
számukra
mindennél fontosabb,
hol van már
az egykori bálók
cigánymuzsikás varázslata,
az is eltartott hajnalig, de
évente párszor csupán,
nem minden áldatlan hétvégén,
mint manapság,
a mulatozó legények akkor is
szédelegtek másnap a mezőn,
de kimentek, dolgoztak,
mert tudták, az élet
nem csupa szórakozás,
most a diszkó után
átalusszák a másnapi délelőttöt,
s úgy ébrednek, mint
nehéz betegségből lábadozók
tiszta sor, ez a fajta élet,
a biológiai törvényszerűségek elleni
mindennapi vétkek
sokasága
szellemi csömör, testi nyavalyák
formájában
előbb-utóbb
visszaüt,
akkor majd
talán

észbe kapnak, rányílik a szemük
sivár önvalójukra,
és ha kegyes lesz hozzájuk
az Isten,
megbocsátja vétkeiket,
na jó, és akkor
mi lesz,
tán eljön
a tökéletes világ,
ahol helyükre kerülnek a dolgok,
fölfénylik minden, ami
érték,
ugyan, ugyan,
mióta Isten
az első emberpárt beleteremtette
Ádám
balekságával,
Éva
bűnösen mohó kíváncsiságával,
a világban semmi más,
aljas
bírvágy, a szerzés
kimérten könyörtelen ördöge
uralkodik,
nincs, nem lehet
megváltás,
Jézus
küldetéstudattal
fejébe vette
a lehetetlent,
és
mi lett
a jussa,
kínhalál a keresztfán,
nem kellett
szeretet, erkölcsi
tisztaság
a bűnös kéjektől
megkergült világnak,

jöttek, jelentkeztek,
ma is
hirdetnek ígét
új és új
próféták
a Megváltó szerepében
tetszelegve,
de zsebükben
pártkönyv,
dagadni vágyó
buksza,
lelkükben
Istennek nem tetsző
mohó önérdék
lapul,
hát
harsoghat szavuk,
a tiszta elme undorral fordul
félre,

valami mást,

igazi minőséget
keres, remél, vár,
ez a baj,
nem
keresni, remélni, várni,
teremteni kellene
minden szóban, tettben
a rendet,
nem kell, kellene
ehhez
különös tudomány,
csak
jó szándék, áldozatkészség
bősztító tudálékosság, lózungra pingálva hangoztatott jelszavak
nélkül,

Istenem, milyen egyszerű
lenne,
és épp
ezért
lehetetlen,
szánalmas a látvány, kis
kakascsapatok
viaskodnak dühödten
a hitvány szemétdomb birtoklásáért,
és ezt nevezik,
nem átallják nevezni
politikának,
Úristen,
Mohács óta
sorvad, esik szét
az ország, a nemzet,
de
ki
bánja,
meghirdetve
magas hivatalba emelt
kusspolitikus szájából
protokolláris mosollyal
biztatásként
a nemzeti önfeladás
szégyenprogramja,

merjünk kicsik lenni,

jaj, efféle
hamis próféták, álbölcsek
kezében

a sorsunk, Uram,
mert
azok lettünk,
gyáván lapuló
kicsik, maflák,
rajtunk röhög
a világ,

a tót, az oláh, a rác
biztosan,
és a többiek közönyös arcán
legfeljebb
szánakozó mosoly,
pondró fúrta magát
fajtánk lelkületébe,
de
hol, hogyan
rontódott el az egész,
talán
István király
intelmében a hiba,
ő buzdított
az idegenek
seggnyalásos
tiszteletére,
tessék, itt
a hála,
azok most
egy pohár vízben
megfojtanak
a szent király népét,
és vannak nagyszájú fajtánkbeliek, akik
a kezükre játszanak, mikor
újmódi bölcsességként szajkózzák,
merjünk
jövőtlen senkik
lenni,
és hogy

*az idegen
szép,*

hát persze, lehet
az is,
de a fő kérdés,
mihez, kikhez képest,
ha a jelző csak

öt, őket
illeti meg,
akkor az én fajtám már csak
ronda lehet,
ami persze részben
igaz,
de miben különb
a tót, az oláh, a rác,
akik közt
az én fajtám idegen,
ők
miért nem mondják, hogy
mi is
szépek vagyunk,
sántít ez a dolog,
mert
senki,
a fajtám se
lenne szép,
ha más vesztére törne,
hát hogy lennének azok
ők,
akik széttépték az országot, és
még többre vágnak,
lerágni csontig a maradék konc
húsízét, írmagja
se maradjon
fajtám lelkületének,
és ezt
lehet,
hallgatással hagyják, segítik
földrésznyi államok,
pedig egyetlen
kemény,
tiltó
szóval
seggre ültethetnék
a böszen ágáló,
hálátlan

kisvéreket,
nem,
sose fogják
azt az egy szót
kimondani,
hiába nyalják
szolgalelkűen
fényességes ülepüket
fajtám bárgyú politikusai,
az ilyen szolgalelkek
méltó jussa
csak a megvetés
lehet, legyen,
lennének konok sziklák
az egymásra vicsorgó eszmék
csürhe-áradatában,
érezkeltetnék az erőt, fajtám
jobbik felének
kiirthatatlan gyökerű
természetes ragaszkodását
a jövőt igénylő
létezéshez,
akkor
számolnának velünk,
mert erő,
végsőkig elszántan
konok
kiállítás
nélkül
jogos érdek,
tisztesség,
érdem
a politikában
nem sokat számít,
ott a balti példa,
egy csepp kis ország lélekszámban
fajtámnál kisebb népe
irigylésre méltó bátorsággal
a sarkára állt, szembe mert nézni

a févilágnyi birodalommal,
és
elérte, kiharcolta, megvédte
létérdekeit,
mert tudta,
itt a történelmi pillanat,
megroggyant a bumfordi birodalom, bomlik a sátáni
szövedék, semmiféle erőszak nem tarthatja össze,
és
felismerték,
most
vagy
soha,
menteni a lehetségest, jövőt alapozni rá,
fenemód morgott, fenyegetőzött
a keleti nagymedve, emelgette otromba mancsát,
de végül is
nem mert
ütni,
volt annyi esze, számolt
a világharaggal, na és
mélyen titkoltan
méltányolhatta
a kis nép ellenállásának dacos keménységét,
lenyelte hát a békát,
hogyan
szalonképes maradjon
a világ sorsát kezükben tartó nagyhatalmak közt,
Istenem, az én fajtám
miért
nem ilyen,
miért csak
a mának
él,
egynyári veteményként
vegetál,
arra is lusta,
a jogot, amit
elvettek tőlünk

az idegenek,
legalább lehetőségként
visszaszavazni
nekünk,
akiket
felfalni vágyik
az idegen közeg,
és valamiféle
oltalmat
jelentett,
jelenthetett
volna
számunkra
az együttérzés, a testvér-lét
megvallásának
sokmillió
jele,
voltak, akadtak
derék emberek,
kicsikarták a voksolást
az állampolgárságról,
ami reményt keltő
drága
mikulásajándék
lehetett volna
nekem, nekünk,
kirekesztetteknek,
de
a maradék ország
maradéktalanul manipulált népének
többsége inkább
otthon maradt
vagy
vásári mikulásajándékot szerezni ment,
letudni a kötelező figyelmességet
kölykei iránt,
hogy a remény,
mint első unokám,
holtan szülessen,

Istenem,
ki a megbocsátást hirdeted,
vallj most színt,
ez a bűn,
amit
látszólag
szerencsésebb sorsú
fajtánk
a végzetesen megcsonkított
mostoha országban
ellenünk
lelkiismeret-furdalás nélkül,
a közöny létveszejtő mérgével
átítatva
elkövetett,
megbocsátható-e,
nem, nem és nem,
erre
nincs,
nem lehet
bocsánat,
és
legyen
átkozott
a neved, igéd,
ha mégis
elköveted
a megbocsátás vétkét,
meg,
megérdemli sorsát,
pusztulását,
akinek, aminek
a saját fajtája
jelképesen sem
kell,
annál inkább
minden időben egy
segg,
amit meghunyászkodva

nyalhat,
volt már
osztrák, német, orosz,
most
Amerikáé van a soron,
mintha
bármelyiknél külön
volna,
fel, felfordul
az ember gyomra
ettől az alázatosságtól,
Mátyás, Rákóczi, Kossuth, Széchenyi
és a többiek,
a nemzet glóriás nagyjai
foroghatnak haló poraikban,
miért van ez így,
tisza sor,
magára, sorsára
hagyta
Isten a fajtádat,
hát
pusztul,
önként, vihogva
tömi magába
a nyugati kultúra
ürülékét,
ez, csak
ez
ízlik már
a szerencsétlennek,
mit számít neki, hogy
a japánok
Kodályt
tanítják,
Petőfit
olvassák,
fajtád értékeit,
amik
súlyos aranytömbként

megállnak
a rohanó időben,
    rohanó
    idő,
    ugyan,
    kitalált, elmebutítóan terjedő
    álbölcsesség
    ez is,
    hiszen az idő
    megfoghatatlan, befolyásolhatatlan
    valami, ami
    múlik,
    néha,
    a kellemes,
    a boldogsághoz hasonlító helyzetekben
    úgy tűnik,
    gyorsan,
    gyásszal sújtott szomorúságban pedig
    sokszor
    mintha vánszorogna csak,
    de ez
    látszat,
    darabolhatjuk, méricskélhetjük
    az időt
    abban a hitben, hogy
    hatalmunk van fölötte,
    a valóság egészen más, a valóság az, hogy
    igazából
    nem tudunk mit kezdeni vele,
    mert gyávák vagyunk
    a hiányt bevallani,
    a hiányt, ami
    önnön konok létében rejtezik,
    felsejlik
    az el nem csókolt csókokban,
    morajlik
    a ki nem mondott
    vagy
    ökölcsapásként zuhogó szavakban,

elmulasztott lépések
beteljesületlen
centimétereiben és fényvéibeiben,
senki más, csak az ember
lót-fut, rohangál,
mint megkergült birka
a legelőn,
vágynak mindenütt
ott lenni, villogni, és
nem veszi észre,
közben
elkótyavetyéli az éveket
semmi kis dolgokért,
így rétegeződik
éjre
éj,
évre
év,
és marad
felismeretlenül
az éig magasodó ábra,
hogyan
se perc, se évek
nem voltak,
nincsenek,
csak az élet
tisztá kezdete,
dőre folytatása,
csúf végzete,
á, hagyd,
hagyni kell a fenébe
ezeket a dolgokat,
így is
feleslegesen
elment, ráment
az estéd,
a vacsorád meg
kihűlt,
egyél, hányd az orrod alá

hidegen,
hiszen nem csak a lélek, az elme,
a bendő is
étket követel,
ha a lélek
folyton
háborog,
legalább a gyomor
ne morogjon
dologtalanul,
rakott krumpli, a felszíne tényleg
hideg, de lejjebb, a közepe még
jólesően meleg,
Ő is gyakran készített ilyet,
de összekeverte
a krumpli-, tojás- és kolbászdarabkákat,
a menyed nem,
legfelül a kolbászréteg, szó se róla, a szemnek így
tetszetősebb,
na és,
az íze
nem különb, odabenn meg úgyis
összekeveredik,
na igen, eléggé
sótlan,
hát persze,
a fiad miatt, neki
csinján kell bánnia a fűszeres ételekkel, mióta
kórházba vitte
a kezdődő gyomorfekély,
ez is
hogyan van,
nem sokkal múlt
harmincéves,
és már huzamosabb ideje
vacakol a gyomra, attól meg
rettentően
ideges, káromkodós,

emberi számítás szerint
kutyabajának sem kellene
lennie,
nagyon úgy néz ki, rosszul
raktátok össze
Ővele
ezt a fiút,
a lányotok, ő
igen,
virulóan makkegészséges teremtés,
pedig őt is
abból a fából
faragtátok,
ráadásul elsőként, a hajdan volt,
mézesnek nevezett hetek
ifjonti mámorában,
a fiú
évekkel később,
mezei dologidőben, szénagyújtéskor
fogant
Isten szabad,
madárhussanással
telefirkált ege alatt,
igaz,
Ő
az első percben
szemérmesen
szabódott,

*te ember, hát
itt,
a világ szeme láttára,*

mondta, lihegte
akadozó, elfúló hangon,
aztán
kigyúlt, fellobogott pirosan
benne is

a vágy,
rángott, megfeszült, hullámzott
a teste,

*ezt megcsináltad,
biztosan
teherbe estem,
reparálhatod a bölcsőt,*

suttogta végül
beletörődően,
kielégülten elheverve,
ejnye, én
bolond
vénenber,
hol jár
az eszem,
Ő
halott,
én meg,
ha képzeletben is,
hempergőzőm vele,
jó lesz vigyázni, nehogy
agyamra menjen
a magány,
máris
mi mindent
összegondoltam
feleslegesen,

igen, ez
az igazság,
megint elszaladt
veled a ló,
rakd el inkább
a láboscát, igyál,
ha akarsz,
egy pohár bort, azután
tedd el magad
holnapra, mert

akarod vagy nem,
holnap is nap,
a gondokhoz
újak jönnek, szaporodnak,
kell a lélek
és a test
nyugodt ereje

szembenézni

velük,
egyiket-másikat
nyélbe ütni,
kipipálni,
hiszen
olyan jó érzés, mikor
az ember
akaratából,
a keze nyomán
bármilyen dolog
elrendeződni látszik,
és
szó se róla,
dolog akad
több mint elég,
a fiatalok napközben
oda vannak, dolgoznak,
nekik legalább van
munkahelyük,
sokaknak nincs a faluban, mióta
beütött a változás, a nagy
felfordulás,
káéfték, egyéb vállalkozások
sarjadtak ki, szaporodtak el
gomba módra
a közösnek nevezett gazdaság
szétrohadt teteméből,
mert kimúlt, odalett
a kolhozvilág,

hiába jósolt neki
fenemód büszkén, tudálékosan
örökléket
egy önjelölt bölcs,
a ranglétra középső fokán
megrekedt falubeli,
mondván,

*elvtársak,
a legfejlettebb
gazdasági formációnál
tökéletesebb
nincs, nem lehet,
ebből nyílegyenesen következik,
vegye tudomásul mindenki,
hogy a kolhoz
soba, de soba
nem bukik meg,
világos,*

nemcsak mondta,
hitte is ezt
a szófosó komcsivá
önként és dalolva vedlett
nagy idióta,
nemhiába kapott új nevet
a piroskönyvesek keresztségében,
nagyon illett rá a titulus,
Ökör Ökörövecs,
hm,
húsz év se telt el azóta,
kipurcant az agyonmagasztalt
hitvány formáció,
nem sokkal azután
meghalt ő is,
a felfelé alázatosan nyaló, lefelé
könyörtelen göggel
taposó
hitvány hatalomszolga,

ki tudja, talán
szégyenében,
más vélekedés szerint
a torkán legurított
teméntelen vodka
vitte sírba,
mindegy, a kolhoznak
bevégeztetett,
ami nem lenne baj,
csak hát
alakulhat akárhány
káéfté, egyéb vállalkozás,
ha itt is dül
a bírúvággyal társuló önzés,
kell a munkás
boltba, pékségbe, mezőre, tehenészetbe, akárhová, de
sok a járulék, az ezernyi ürüggyel kirótt adó,
amibe óhatatlanul belerokkanna minden
törvénytisztelő vállalkozás,
hát inkább
feketemunkásként
alkalmaznak munkaerőt,
mit számít, hogy az emberek
egyszer majd
nyugdíjba mennek,
és akkor
kell majd a papír, számon kéri a hivatal,

*lássuk, polgártárs,
mennyi az annyi, bány ledolgozott évet tudsz
pecsétés papírokkal
igazolni,*

na, akkor
kapnak majd a fejükhöz,
akik
most még, erejük teljében
nem törődnek ezzel,
örülnek, hogy munkát kapnak, keresnek valami pénzt,

persze
sehol, sohasem eleget
a nyugodt megélhetéshez,
a fiad, a menyed
rendes alkalmazásban
dolgozik, ez
jó,
csak hát
itthon
minden rád vár,
a tehén, az apróbb jószágok gondozása,
tengerifejtés, darálás,
tavasztól őszig kapálás, permetezés, az udvari tennivalók,
ősztlől tavaszig a tüzelő felaprítása, fűtés a fiatalok szobájában is,
hiszen
fázós a menyed,
nehogy már
hideg házba
jöjjön haza,
amúgy
elégé furcsán
gondolkoznak a fiatalok,
van szabadnapjuk, olyankor
lendíthetnének valamit
a ház körül, de
nem,
a menyed ilyenkor legfeljebb
a heti szennyest mossza ki, ez még
érthető,
az már nem, hogy
egész napba telik, mert amíg megy a gép, addig
egyebet csinál,
bútorokat tologat, helyez át, padlót sikál, mosogat, vagy csak
a tévét nézi
és belefeledkezik, közben
a mosógép beállított ideje
lejár, a masina áll, benne a víz
elhűl,
és nem érdemes szólni, figyelmeztetni,

mert a válasz ingerülten
morajló, kioktató szóomlás,

*az én dolgom,
magának nem mindegy,*

nagyon is nem, hiszen olyankor
az apró fürdőszobába
be se lehet lépni
borotválkozni vagy csak
kezet mosni
a jószágetetés után, mert
a mosdókagyló is
tele szennyessel,
hát inkább
hallgatsz, befelé ejnyézel,
a fiad se különb,
nem sok szalmaszálát tesz odébb
az udvaron, a telken,
azt mondja,

*ba enyém lesz a porta, akkor majd
rendezkedem
a saját elgondolásom szerint,
addig
mínek,*

hát
miért döfi beléd
ezt a tüskét
újra meg újra,
hiszen tudja jól,
övé lesz minden, ki másé
lenne,
a lányod nem egyszer
kimondta, megmondta,
neki
a szülői házból
semmi

nem kell,
miért is kellene, jól ment férjhez, az ura
ügyes vállalkozó,
játszik a pénzzel,
biztosan azt szeretné a fiad, ha
máris
nevére adnád a házat,
nem érti, nem akarja
megérteni,
e nélkül is
micsoda veszteség
sújtott téged,
épp egy éve, hogy
a részeg ficsúr,
a falu selyemfűja
elgázolta
Öt,
miért ennyire érzéketlen,
miért várja el,
hogy a veszteségtudatot tetézve
mondj le
a házról,
ami a kettőtök munkájából épült,
fáj ez a tüske, túl mélyen
döfődött
önérzetedbe,
nem, dehogy,
nem attól félsz, hogy
ha a nevére adnád, akkor
kitúrna abból,
á, nem tenne ilyet, nem így
neveltétek,
habár
ki tudja,
innen-amonnan,
ahol megfordult
felnőtté válása óta,
hányféle más
hatás, rontó példa

érte, deformálta
a jellemét,
de
talán
arról van csak szó, hogy
a birtoklás vágya, ami benne
sürgetőzik,
nyugalmasabban, de
legalább annyira szívósan
ott munkál
benned is,
a különbség anyyi, ő
megszerezni
akarja a tulajdont,
te pedig
megőrizni,
hiszen
nem könnyen jött,
ha a fiad nem is látja,
te tudod,
ott a kezéd nyoma
a ház minden szegletén,
binnen több évi kereseted, munkád,
az Övé, asszonyodé is,
micsoda szorgalommal
csapkodta, simította
puszta kézzel
a keze ügyébe hordott, magad-készítette sarat
a vályogfalakra,
és olyan ügyesen, egyenletesen, hogy
talán
a legfelkapottabb mester se különbül,
nagyon is megérdemelte
a bazsalyogva motyogott
dicséretet, mikor
úgy érezted, muszáj elmondani,

*ballod, szentem,
bát ezen*

*a légy is
hasra esik,
valahová fel kell írni,
száz év múlva is hadd tudják,
ezt
a te boszorkányos kezed,
tapasztotta,*

Istenem, mennyire
boldoggá tette szegényt
a suta dicséret,
mosolygott
gyönyörűen, tekintetében sokáig
csillogott
a hála
munkája megbecsüléséért,
hát nem, ezt
nem lehet
elfelejteni,
az az öröms tekintet
ma is
megcsillan
a falakon,
ne vegye el
senki, maradjon meg
neked, amíg
vagy,
úgyis csak te látod
akár behunytt szemmel is,
a fiad
önhibáján kívül
más világban él,
sokat vár, elvár
magának, a családjának,
nem tudja,
nem tudhatja
semmi sem adatik
csak úgy,
kívánság szerint,

és az ember igazán
csak arra lehet
lelkiismeret-furdalás nélkül
büszke,
amiért megdolgozott,
megizzadt,
Isten bölcs rendelése szerint
így természetes,
a könnyen, kivált
érdemtelenül
szerzett vagyon
átokká válhat,
azon túl, hogy
a tulajdonost
nem fűzi hozzá
izzadságszagú öröm,
bármikor áron aluli kótyavetye
tárgya lehet,
hogy végül
ebek harmincadjára
jusson,
a fiad is
pedzegette már,

*jó lenne,
ha nem is a városba,
de minél közelebb
kerülni hozzá,*

ezek után
bízatsz-e benne,
hogy az
esetleg
névére adott portát
nem adná el,
hogy a városban vagy annak környékén
vegyen másikat,
megszakítva, elfelejtve
a család itteni gyökérszövedékét,

megáll az ész,
nem érti, nem értheti
az elvagyódást
innen,
a falu
belakott fészkéből,
amit,
a vak is láthatja,
kezd
feldúlni, eltorzítani
újmódi, idegen
örület,

hol van már
a drágakövé szépült
évszázados erények
szigorú csillogása,
ami éppúgy villódzott, megigézett
a vesztükbe rohanó
balga korok, nemzedékek
komoran zajgó áradatában, mint
harmatcseppek a hajnali mezők
fűszálainak hegyén,
oka ha nincs, bátorsága
se legyen
annak
pálcát törni
azok fölött, akik között
hatvan évvel ezelőtt
ráeszmélt
a létezés csodájára, ahol
jól, mert
otthon
érezte magát,
az emberekhez,
a gyalogutakkal átszőtt, évszakonként
fellángoló vadrózsabokrokkal
ékes tájhoz
a hűség
arany rabláncát

büszkén vállalva
ragaszkodik,
pedig
tudja, megtanulta,
keserű boldogság
nap mint nap
ennek a hűségnek
a fogságában
ébredni,
látni
az egykorvult erények
porladását,
a sorsrontó gyarlóságok
elrettentően
buja tenyészetét,
talán benne a hiba, de
nem, akkor sem
képes
nem szeretni,
megtagadva
elátkozni, elhagyni
ezt a közeget,

fogcsikorgatva

azonosul, együtt vergődik
vele,
hiszen
belőle vétetett, és
így,
nagyon túl
a lét felén
tudja, vágyja,
a fejfája is
itt
eressen gyökeret,
ha eljön majd az idő,
de addig még
dolga van itt,

a feledésbe hajigált erények
eszmélése óta
tisztá beszédre, romolhatatlanul féltő
szeretetre
biztatták, hát
vállalnia kell
a dorgálás engesztelhetetlen igéit,
dobáljon bár
viszonzásul
sarat, követ
rá a csöcselék,
nincs kivétel,
minden teremtett lélek
és közösség
irtózik
szembenézni
önnön rútságával,
mit tehet
ebben a helyzetben, akit
tettvágy
feszít
szolgálni
szép érdekek
sokaságát,
a féltés jogán
háborog,
hiszen látja,
árad
az évszázados értékrendet
alámosó, leomlasztani kész,
korszerűnek kikiáltott
ostobaságok
dühe,
múlhatatlan kötelesség
tanúskodni
a perben, mikor
az újmódi kegyurak
szolgálatába szegődött idő
kiüresedéssel, a létezésre való alkalmasság

hiányával,
mennyi mással is
vádolja
az áldott közeget,
és
halmazati büntetésül
puszta létjoga elvesztésének kimondását
készül követelni
a végső verdiktben,
mindeközben az esküdtek
tőzsdei hírekre fülelnek,
műdicsfénnel istenített sztárok
bagzási hóbortjait
csócsálják
a bulvárlapok pletykarovatában,
a bíró arcán pedig,
uramisten,
kővér unalom,
el ne rettsentsen
a világnyi tárgyalótermet betöltő
közöny és rosszakarat
gyilkos elegyének
rideg valósága,
figyelni kell
a belső hangra,
amely talán
bármelyik
ép lelkű
sorstársé
az alom szentélyéből, s így
ezer évek roppant mélységéből
üzenő ősöké, hogy
nem szabad
meghunyászkodni
semmiféle hatalmasságok előtt,
akkor sem,
ha az ököl
dühétől dagadó
zsebet nem húzza le

az abszolút igazság
aranya,
ha csupán
a látás-tapasztalás képességére hagyatkozva
szólalhat meg
a szemtanúk padján,
és a veszejtők nemtelen érdekeivel
muszáj-dacosan szembeszegülő
vallomása okán
osztoznia kell végül
az elítélt sorstalanságában,
a féltés és a félelem
adjon erőt
kimondani,
a falu,
a felnevelő közeg
sokkal természetesebb képződmény, mint a vádlók
esztelenül dalmahodó
sivár kövilágát
megtettesítő
városé,
világgá kell kiáltani, hogy
a kő
sorsa, rendeltetése
alul,
házak,
utak,
hidak
alatt állni,
törvények betűivel
televészetten
szolgálni épülésünket,
de soha
az égboltig
toronymagasodva,
a feje, fejünk fölé is
legfeljebb
holtunkban,
ha szólít majd

az anyaföld törvénye, és
a halom fölött
őrzi a kialudt élet emlékét
kőbe dermedt
ékezet,
még jobb,
ha volt-létünk elevenségét őrző
tölgyből
bárdolnak
fölénk érdemet,
csak hogy
még élünk, él
a közeg, és
az élhető jövő jogán
kiáltani, kiáltani
muszáj
süket fülekbe,
hogyan a falu
sose vétett a város ellen,
a cselédje volt, kiszolgálta
minden időben,
és amaz
hálából
ráuszította
a gyanútlanul zöldellő kisvilágra
méregnedveit, torz szülőtteit,
kótyagos téveszméket,
emberidegen mentalitás
zabálni vágyó férgeit,
a megsüvegelt értékek
lerontására özönlő
szellemi huliganizmust,
hol másutt,
a tanúk padján
süvíthet
ellenvádként
a felismerés,
megbotránkoztatóan kóros önimádatra,
elfajzott másságok előtti

hajbókolásra,
a legszentebb
ősállapot, a falu
még mindig
viszonylag
tisztá világának
leköpködésére, tagadására, elveszejtésére
berendezkedett
magatartása okán
vádlottak padjára
a várost
kellene ültetni,
nem
a megvetés, a szolgaságba-taszítottság
létszűgő körülményei közt
az élet fenntartásához nélkülözhetetlen javakat
ma is
előteremtő
falut,
a város
szeretetlenségben
fogamzott, felcseperedett
szerencsétlenjeinek
nyüzsgése
terméketlen
káosz,
falun
a hajnali kakasszóra,
gyönyörű napkelték fényénél
megpezdülő élet
változatlanul
a termékeny létezés
csodájának
folytatódását
ígéri
az Isten teremtett világtól
el nem idegenült
embernek,
igen, igen, igen,

a város
kővilágában
esély sincs
a mindennapok
megtermékenyüléséhez,
a szingli-szörnyek méhéből
hiányzik
a jövő és annak hite,
jaj, a város
pazar fénye
nem arany, csak
sárga,
ami
a romlás mélysötétjét
takarja,
nyoma sincs
benne, mögötte
a létezés
teremtő
elevenségének,
a falu
megejtő szépségű zöldellésében
ott lüktet
a jövőhit, forrón sugarazó
vigasz
a reménytelenségben,
itt
harang ha kondul
rettenettel,
ércesen zengő igéje
felemel bármi mélyből,
ezt az ígét
a város
tülekedő autócsordáinak zajában
nem hallja a lélek,
így, ezt
kell mondani
a tanúk padján,
ne bénítson

elfogultság,
mert a vádlók
még inkább
elfogultak,
ezerszer fájóbb
a tanú
elfogultsága,
mert látja, látnia muszáj
a szeretett közeg
árnyékait,
a fertőző elmebaj
tüneteit,
az egészséges elevenzöldet
holt-aszottá perzselő
barna mételyt,
és
emiatt
rettenet
alágördülő gyöngye
szempilláján,
de
látja, nevükön tudja nevezni
a jegenyéket,
a terhes anyák módjára
terebélyes diófákat is,
amelyeknek árnyéka
éppúgy
eltörpül
a toronyházaké mellett, mint
napégette mezőkön szorgoskodó
férfi- és asszonynépé
a kőházak közötti sikátorokban nyúláncodva bókászó,
átkozott
porok-nedvek
mámorába
önmaguk silánysága elől
menekülni próbáló
nemzedékeké mellett,

jaj, nem,
nem szabad
bántó szóval illetni
a hidak alá,
aluljárók zugaiba,
kapualjak sötétjébe
számkivetett
nyomorultakat,
a napi robotból kimerülten
hazaigyekvőket sem,
sorsos társak ők,
a mindenhatóvá avanszált
bankszámlákon
gondosan nyilvántartott,
mocsoktól tisztára moshatatlan
Profit
bezsebelőinek,
az embervilág ordasainak
megváltásban már nem reménykedő
áldozatai,
aki szól, értük is,
a városi silány vegetációra kárhoztatott
kitaszítottakért, kifosztottakért
süvítsen
lázadó haragja
másoktól elorzott javak
halmain hivalkodó
újmódi
dölyfösök ellen,
tenni,
sarkunkban sajjgással
emelkedni
az érdemtelenül bitorolt glóriák
magasába, lerombolni
az emberarcot öltő
hitványság
feje felől,
a városnak nevezett

iszonyat
örökké füstös egeről,
belekiáltani a kővilág
mihaszna zajába,
áldott
a falu,
és
hinni, erős hittel
hinni,
ha
mezőillatú létére
ráomlik
bambán önelégült vigyorral
a kietlen körengeteg hatalma,
ép sejtjeiből
felcsap
az élniakarás dühe,
szétrúgja
a csúf alakzatot,
hatalmas Isten,
ne
hagyj
el,
mi volt ez,
álom,

álomvalóság,

vagy az elcsigázott elme
döre képzelgése
este tízkor,
ennyit mutatott
a kakukkos, mikor
elnyúltál az ágyban, és a kislámpa
gyengesárga fényénél
a plafont nézted,
sejtelmesen derengő, megnyugtató
fehérsége

ott feszül most is
fölötted a félhomályban,
nincs, nem lehet
baj,

agy-baj,

ahogy Kálmus mondja
az öt korholóknak,
ami volt, az álom
csodája
volt,
a megtapasztalt valóságot
rejtélyes kép- és gondolatvilággá
átlényegítő
varázslat,
felébredtél belőle,
próbálhatod
higgadtan
átgondolni,
mi történt
az elmúlt percekben,
hová vitt
az álom, félálom,
a szendergő elme
lázás csapongása,
miféle
tárgyalóterembe, tanúk padjára,
honnan
az álombeli,
ijesztően szokatlan,
talán költői,
talán prókatori
ékesszólás,
amelynek képessége
olvasmányaid okán
benned szunnyad,
de a közeged
bolondnak nézne, ha

köztük, hozzájuk
úgy beszélnél,
ahogy az imént szóltál,
szólni tudtál
a falu mellett,
a vádlók talársuhogásától
iszonyodva, de
könyörtelenül szemrehányó
viszontváddal,
zilált érzelmeket
érvelésrendbe
sorakoztatva,
de hisz
nincs
semmiféle
per,
nyugalom van, éjszaka,
alszik
a világ egyik fele,
a másíknak majd reggel
lesz este,
aludj te is,
mi az, hogy nem tudsz,
badarság,
számolj
százíg, ezeríg, mint
apró pulyakorodban,
úgyis jön, közel már
második gyermekkorod,
mi más,
ez az álom is
annak egyik tünete
volt,
igen, igen,
kicsi korodban is ezt tetted
sokszor,
megnyargaltattad a képzeletedet,
minden rosszakat kardéltre hányó

mesehős voltál,
kiszabadítottad a királylánykát,
elnyerted a kezét, vele
a királyi koronát,
visszavívtad az égre
az ellopott napot, holdat,
alattvalóid arcára a mosolyt,
törvénybe iktatva bevezetted
birodalmadban
az örök életet,
szép volt, nagyon is az,
a valóság már
csúnya,
mikor
a nagyobb, erősebb
kölykök
sarokba szorítottak
a magatok sikerítette játszótéren,
a Feketeház
elhagyott udvarán, és
kiforgatták zsebeidet, elszedték
legszebb kriccező gombjaidat, színes üveggolyóikat,
akkor döbbszél rá,
van mese, és van
a valóság,
amelynek ökle
először és igazán
kamaszkorodban
a cséplőgépnél
csapott meg, ahol
másodmagaddal
a töreklyukban,
augusztusi forróságban
nyeltd a port, ami
vastagon rárakódott
meztelen válladra, hátadra,
a verejték patakocskái medret mosva
csordultak alá a bőrödön,

szédelegtél a fáradtságtól,
térded mögött az ízület
rángott, remegett,
lested az estét, mint
a megváltást,
nagy lecke volt, de
megfeleltél,
Sanya bácsi, a furazséros
adta meg a jó jegyet, mikor
elismerően kimondta,

*öcskös,
reggel még
esküdni mertem volna rá,
nem bírod ki estig,
és tessék,
kibírtad, szóval
derék fiú vagy,*

nem tudhatta a jó öreg,
mit éreztél belül,
hogy
elátkoztad
a lánggal égő napot,
a temérdek port, verejtéket,
a sajjást túlterhelt tested minden tagjában,
s hogy visszavágytál
a mesék világába,
ahol mindig
diadalmaskodik
a jó,
a szép,
a rend,
a valóságban
szinte mindig
a rossz,
a rút,
a káosz,

persze, lehet,
hogyne lehetne
teremteni
lakható kisvilágot
magunk körül,
ahogy
később, huszonévesen
te is, ti is
Ővele,
de az ilyen
kétszemélyes kisvilág
épp a kicsiségénél fogva
mennyre
védtelen, kiszolgáltatott
a nagyobb, érzéketlen
hatalmakkal szemben,
elég egy
részeg-dölyfösen száguldozó ficsúr
bűne, és máris
oda a kisvilág
gyönyörű egésze,
kidöntve, összezúzva egyik
tartóoszlopa,
s hiába
a kirótt büntetés,
az a világ már
nem áll össze újra,
egyedül ténferegsz
a csonka létezés szorításában,
nehéz, nagyon
nehéz
belegondolni is,
fel kell ülni, lelógatni
lábad az ágyról,
elfojtani, magadba fojtani
az üvöltés vágyát, ösztönét,
hogy
miért, miért

van így,
miért így van,
hallgat az éjszaka,
a bútorok,
a mindenség,
nincs, nem kapsz
választ,
kit érdekel
a te sérelmed, a te
ki nem mondott
zokszavad,
éjfél elmúlt,
feküdj vissza, ember,
próbálj aludni, pihenni
álomtalanul,
viseld a rád osztott kint
csak azért is
egyenes derékkal,
érezd, igen, érezd
zsigereidben
a fájdalom fel-felsajgó
gyönyörűségét,
mert úgy igaz,
Ő nincs,
már nincs,
mégis
van,
az együtt megélt
sokévek alatt
lényed részévé, eggyé vált
veled,
és amíg élsz, Ő sem
halhat meg,
hányszor elgondoltad
ezt
így,
van benne igazság, de
hol

az asszonyi tekintet, a hálóingben melletted szelíden pihegő
test annyira vágyott melege,
nincs,
a zsigerekbe ivódott emlékezet
csak
állóképeket
vetít vigaszul,
a történesek kimerevített
fázisképeit,
az Ő lényének
csillagfényű villódzását,
szemének-tekintetének
igézőn áradó forráságát
nem őrzi
mozgóképsor,
csak élő vizualitással
megáldatlan,
töredezett
gondolatok,
Istenem, hát
hogyan van ez,
én, aki
rég tudomásul vettem
az elmúlás,
saját elmúlásom
muzsájságát,
akit
az elnémult virrasztóének sorával
békés ellentétben
nem
szorongat
a halál félelme,
én
miért
nem értem meg,
nem veszem tudomásul,
nem nyugszom bele
az Ő

fizikai
létének
megszûnésébe,
vedd észre, ember,
Isten akaratával
dacolsz,
és ebbe
a szentségtörő dacba
csak
belebukni, megkeseredni lehet,
dõlj le, heverj, pihenj, reggel majd
kelj fel, tedd a dolgod, éljed
a magad életét, ahogy
lehet,
mert
ha muszáj,
akkor lehet, és
talán
érdemes,
ékes vigasz
minden sérelemre
unokáid szemében
a csillogás,
léted reményteljes
folytatódásának
ígérete,
és persze,
az Ő létének is,
a kisebbet
egy az egyben,
csak épp fiú képében
Róla kopírozta Isten, mintha
fáradt lett volna
új öntőforma teremtéséhez, vagy
nagyon is elégedett volt
az Ővével,
azért használta fel újra,
a nagyobb

anyiban más,
ő kutya-keményre
sikerült
ötvözet,
benne a nagyszülők
jellemzői
keverednek
a szülőkével,
és
aminek igazán
örülni lehet, örülni
tudsz,
a természete leginkább
a tiéd, olyan
megfontoltan töprengős,
a homlokát
hozzád hasonlóan
ráncolja, mikor
leckét ír, kisszekeret barkácsol, és
füzetet, szerszámot
szépen elrak maga után, mindent
a helyére, ezt
tőled tanulta,
a fiad, ő nem,
ő sokszor
otthagyt bármit, ha
kerékpárt vagy autót szerel, van úgy, hogy
egy-egy villáskulcs
napokig hever az udvaron, benövi a fű,
ő meg
szitkozódva
keresi, mikor újra
szüksége lenne rá,
honnan
ez a különbözőség
apa
és fia,
fia

és unoka
természete közt,
nem számít, vagyis hát
mindegy,
ezt is tudomásul kell
venni,
nem lehet mindenki
egyformán
jó vagy
rossz természetű,
egy a fontos,
tudjanak
békében
egy fedél alatt
élni,
ez az, ami
nem adódik
könnyen,
másképp
lát,
érez,
gondolkodik
az öreg és
a fiatal,
köztük az ellentét
örökebb a kőnél,
te is
törheted a fejed,
feladta
fiad és menyed
a leckét,
kéne, kell
nekik
az utcára néző másik szoba,
ez,
ahol most
az ágy szélén
ücsörögsz,

pedzegették, célözgattak rá
már korábban is,
de az Ő távozása után maradt
ürességben
bántóbb
türelmetlenséggel,
ultimátumszerűen
nyilvánult meg az igény, hogy
add át nekik, húzd meg magad
a hátsó, a fürdőszoba és konyha közötti
aprószobában,
na igen, a józan ész
azt mondja,
nincs ebben semmi rendkívüli,
teret kell adni
a fiataloknak, hiszen
övék az élet
délelőttje,
miért ne legyen
napsugárral aranyozott,
ami ennek a szobának
délre néző ablakán
pazar bőséggel árad befelé,
neked
legyen elég
az ablaktalan
odú,
mégis
beleremeg, rángatózik
a lélek,
feladva, elhagyva
a megszokott szoba
húsz lapméteres kisvilágát
megkeseredik az ember,
lelkében kövé nehezül
az újabb
vesztésgtudat,
de

nincs jobb
megoldás,
engedni, vállalni kell
a meghátrálás kínját,
készen
a kicsikart
egyezség,
tavasszal a menyed
tisztára meszeli az aprószobát,
rakatnak bele kályhát is,
odahurcolkodsz,
az ágy, az asztal, egy szekrény befér,
az Ő többi bútorja
fel a padlásra kerül, előbb-utóbb
tűz emészti el,
hiszen
parasztbútor,
a menyednek
nem kell,
van neki
új, modern,
Istenem,
elvész minden, Ő
ha tudná,
talán
szörnyülködve
fejére kulcsolná a kezét,
ahogy szokta, mikor
efféle dolgot, kegyetlenséget
látott, tapasztalt,
talán
vércsemód
kikelne magából,
talán
csak
sóhajba lehelné
a megbántódás
keserűségét,

vagy inkább
a rá jellemző
gyors helyzetfelismeréssel, bölcs belátással
azt mondaná,

*ide figyelj, kedves
párom,
nincs ebben
semmi különös,
muszáj, hogy a fiatalok
boldoguljanak,
nekünk már
volt részünk
sok rosszban,
ne kívánjuk nekik
ugyanazt,
és volt részünk
ugye,
sok jóban is,
hát legyen
nekik is,
nekünk elég
az a kis szoba, meg ami bútor
oda befér,
hiszen
nekem
itt vagy, maradsz
te,
neked
én,
mi kell még,
enni
legyen mit,
aludni
legyen hol,
sose voltunk
nagyigényűek,
miért lennénk*

*most,
nem állna jól
nekünk,
ne félj,
majd
pátyolgatjuk egymást
öregebb napjainkban,
ha
itt szúr,
ott fáj,
századszor is
csak azt tudom mondani,
nyugodj bele,
ez a dolgok
rendje,*

na igen, Ő
pontosan
ezt,
valahogy így
mondaná,
az a szörnyű, hogy
csak
mondaná,
de
nem mondja,
nem mondhatja,
mert te
megvagy, itt vagy, de Ő
nincs
veled, melletted,
nem érzi, nem érezheti át
a meghátrálás
kínját,
a tudatot, hogy
így kezdődik
az elmúlás, így
apad el

a lét joga,
előbb
csak
hurcolkodás
az aprószobába,
onnan
keserû magányban
óhatatlanul
elemésztődve
csakhamar
az utolsó, legszűkebb,
agyagfalú
odú
örök sötétjébe,
hát
nehéz,
kutya nehéz
elviselni
mindezt
Nélküled, szentem,
Isten
rosszul intézi
a gondviselés
dolgát,
akkor lennének
rendjén a dolgok, ha
mindkettőnk léte
egyszerre
szakad meg,
miért ne lehetett volna
úgy,
hát
annak az autónak
négy kereke volt,
jutott volna belőle
nekem is,
kiprészelt
belőlem is

az életet,
és akkor most
együtt ringatóznánk
a föld ölén
túlvilági békeességben,
vagy csak
a holtak
érzelemtelen
öntudatlanságával,
de nem, Isten
kontár módon
ezt is
elbaltázta,
kettőnk sorsát,
amit
harmincvalahány éve
olyan szépen
összeillesztett,
mint két patakot, hogy
egymással
kiegészülve
bővízűbben csobogjunk
tovább
a végzetes
torkolatig,
azt
szétválasztotta,
micsoda
felelőtlen játék
ez,
igen, igen,
neki
játék,
Neked a nemlét
okozója,
nekem
eleven kín,
mivel érdemeltük

ezt
a merényletet,
még ha csak
engem
szólított volna magához
Isten
raportra, dorgálásra,
pörös szavaimat, szemrehányó gondolataimat
büntetve,
az
más
lett
volna,
én,
mondjuk így,
megérdemeltem volna,
még akkor is, ha
nem más, a Teremtő
vert meg
a gondolkodás
képességével,
márpedig
ha mindentudó, akkor
azt is
tudnia kell,
a gondolkodó ember
talál csomót
az isteni kákán is,
mert
beléje plántálva
a tökéletesség iránti
nyughatatlan vágy,
és
az elvtársak
kisistensége óta
eleve csapdát sejt
mindenféle
igehirdetésben,

hiszen ők,
a szerencsére
levitézlett elvtársak is
folyton azt papolták,

*biggyetek
és
engedelmeskedjetek,
akkor tiétek
lesz
a kommunizmusnak nevezett
földi mennyország,*

brr,
ha az egyik,
ez
hazugság volt
kezdetől fogva,
miért ne illehetné
gyanú
a másikat is,
amely
hátborzongatóan
ugyanúgy
kéri,
igényli,
elvárja,
követeli
a bárgyú hitet,

na, ez az,
ami
neked
nem megy,
túl sokat
megéltél, tapasztaltál
ahhoz,
hogy
ennyire olcsón add fel

megszenvedett
kétségeidet,
hát
mi a hit,
ha nem
bizalom,
amit ki kell
érdemelni,
persze, vakon is
lehet bízni
bármiben, bárkiben,
ha nem firtatjuk

a lényeket,

akár szentté válhatunk
bármiféle hitben,
de mi van
akkor,
ha az ember,
akinek épp
Isten
adott
észt a gondolkodáshoz,
egyszer csak
elkezd keresni
a dolgok
értelmét, okát,
és
nem találja
sehol,
akkor bizony
nem mondhat,
nem gondolhat
mást,
csak azt, hogy
nincsenek
rendjén a dolgok,

Neki
mi volt a bûne,
mivel érdemelte
a korai halált,
csak nem azzal, hogy
szerette, élvezte
a puszta létet,
annak örömeit
a legapróbaktól a legnagyobbakig, és
rendszeres templomba-járással
hálát adott Istennek
a saját kicsi
boldogságáért,
ami nem is volt annyira kicsi, hiszen
belefértünk sokan,
én, a lányunk, a fiunk,
az unokák,
a tüskés természetű
menyünk is,
mit ártott ezzel
Istennek,
józan emberi ésszel
felfogni
lehetetlen,
na igen,
az ige szerint
ez is vétek,
a magunk értelmére
hagyatkozni,
ott áll az intelem
a Példabeszédek harmadik részének ötödik versében,

*bizodalmod legyen az Úrban teljes elmédből, a magad
értelmére pedig ne támaszkodjál,*

ez aztán a furcsa
bölcesség,
az még rendjén, bízni

az Úrban,
de hogy csak őbenne,
a magunk értelmében pedig
nem,
na, ez a furcsa,
hiszen az istenhit, a beléje vetett bizalom
az értelmünkől sarjad ki,
ha tehát kételkedünk
a saját értelmünk
megbízhatóságában,
azzal az istenhit
jogát, helyességét is
megkérdőjelezzük,
máshoz
miért csak
a magunk értelmére
nem támaszkodhatunk,
másokéra, az idegenekére,
akiknek fogalmuk sincs, nem lehet
a mi belső gyötrelmeinkről,
arra talán
rákönyökölhettünk,
ugyan,
hogyan is bízhatnád a sorsodat
például
Kálmus
elméjére, értelmére,
ha a saját életét is hagyta tönkremenni,
na nem, ezt soha,
nézz rám, Uram,
aki láttam nem egyszer,
mennyre harciasan védi csibéit
a kotlós
macskától, kutyától, héjától,
és azt is, hogy
mohón, tudatlanul
lenyelt bogár mérgétől vagy
bármilyen más módon

elpusztult
csemetéje tetemével
a kotlós
mennyre nem törődik már,
hát a te intelmed
arra biztat, legyek
én is
butamód közönyös
épp az értelmekkel érzékelt
veszteség,
az Ő halála
iránt,
hogyan, milyen jogon
várod, követeled
tőlem,
a szenvedőtől
ezt,
ha tudod, mindenhatóként
tudnod kell,
akaratomtól függetlenül
képtelen vagyok rá,
a rideg közöny
idegen tőlem,
szenvedek tőle, hát
hogyan lehetnék képes
gyakorolni, árasztani
azt, Uram,

na persze,
az ige
általában az emberről,
az emberiségről beszél
mint egyetlen személyről,
csak hogy a dolog
így sem stimmel,
kilátszik a lóláb,
hogyan az ember, az emberiség
tekintse gyámolításra szoruló
maflának

saját magát,
bízza teljes önvalóját
Istenre,
    aki
    nem jóságos-szakállas bácsikaként
    az égben,
    hanem
    csakis
    az ember hitében
    létezik,
más szóval,
legyen
birkamód engedelmesen
hívő lélek,
megint csak más szóval
szolga,
nyugati márkájú
drága kocsikon furikázó
papok szolgálja,
na igen, papok,
hát a Szentírást ők is
a saját értelmezésükkel
magyarazzák,
és persze, nem egyformán,
még vita is van köztük, ami
szakadásig mélyült,
megírta az újság,
néhány pap
kivált az egyházból,
mert számukra mást jelent
az ige,
    jó Isten, amíg ők
    furikáznak, vitatkoznak, szakadoznak,
    járnak a kiségyházak
    pimasz agitátorai
    faluról falura, házról házra,
    maguk közé csábítják
    a csalódott lelkek

sokaságát,
mintha ők
különbek, tényleg
kiválasztottak
lennének,
hogy mennyire
nem azok,
jól példázza
a pár évvel ezelőtti
árvíz,
amikor a rokonok
zsákokba gyömöszölt
ruhaneműit
a traktor pótkocsiján trónoló
némber, Jehova tanúinak
nagyasszonya
nem engedte felpakolni, kimenekíteni,
megállt a gép, kiszállt a vezetője, hogy
segítsen feldobálni a zsákokba gyömöszölt ruhafélét,
lett volna hely a pótkocsin,
ő azonban, Jehova
szenteskedő kiválasztottja
ránk förmedt, azt mondta,

*hogy képzelitek, még mit nem,
sietnünk kell, egyre csak jön a víz,
miattatok nem rekedhetünk
mi is
itt,
gyerünk, hajts tovább,
az üzemanyagot én fizettem,*

és otthagya,
ott hagyatta
az átkozott
sírva könnyörgő rokonaidat
sorsukra a bajban,
hát ezeknek, az ilyeneknek

hogy van képük
a szentet, a kiválasztottat
játszani,
elbolondítva a gyámoltalanul jóhiszemű embereket,
akik csapatosan tódulnak közéjük,
így fogy a papok nyája,
és ők, csakis ők,
a papok
tehetnek róla,
mert
nem őrzik,
nem őrizhetik
jól
a nyáját,
ha egymással
civakodnak,
saját felfogásukat akarják
ráerőltetni
a többiekre,
és persze,
ha ők
megtehetik, saját értelmükkel
mérlegelhetik
a Biblia
amúgy szentnek tekintett
igéit,
akkor miért nem teheti ugyanazt
más, például
te,
aki
hiszed Istent, beléd nevelték a hitet,
de mert
hűszévenként elnyűvödött a kezekben
egy-egy szent könyv, hát
aligha oktondi kötözködés,
ha némely igéket
felvont szemöldökkel
furcsálsz, például

a Példabeszédek tizenkettedik részének huszadik versét,
miszerint

*nem vettetik az igaz semmi bántásba, az istentelenek pedig
teljesek nyavalyával,*

hát ez
egyszerűen
nem igaz,
élő példa
lehetsz rá
te magad,
hiszen bárhogy perlekedsz
vele, az Úrral,
soha egy percre sem vetemedtél
istentelenné,
mégis
kimérve rád a csapás, vettettél
bántásba,
eloroztá Isten tőled
a legdrágábbat,
s hogy miért, arra
választ ad
a tizenhatodik rész tizenharmadik versének
fordított értelmezése,
mert

*nem kedvesek a királyoknak az igaz beszédek, és az igazmondót
nem szereti a király,*

ahogy téged sem az Úr,
a királyok
hízeltedők siserahadát kívánják maguk köré,
Isten
a te kételkedéssel megszenvedett
hited helyett
vakhited követel,
nem akarja megkülönböztetni egymástól

az álságos és a kínnal születő igaz
 hitet,
 a dolgok leglényegét kereső, azok összefüggéseit mérlegelni képes értelmet
 az alattomosan ravaszkodó eszességtől,
 pedig ott áll
 a tizenhatodik rész huszonegyedik és huszonkettedik versében az intelem,

*aki elméjében bölcs, hivatik értelmesnek, a beszédnek pedig
 édessége neveli a tudományt,
 életnek kútfeje az értelem annak, aki bírja azt, de a bolondok
 fenyítéke bolondságuk,*

hát hogy lehet
 életnek kútfeje az,
 amire támaszkodni
 megtiltatott,
 csoda-e, ha
 ebben a teremtett káoszban
 felszívít, bizonyossággá varjasodik
 a sejtelem,
 azért ne bízzál a saját értelmében, hogy
 eszedbe se jusson
 észrevenni
 az igék összefüggéseiben
 bántó furcsaságokat, ellentmondásokat,
 sok van ilyen,
 még egy példa, a tizenhatodik rész harmincegyedik verse, amelyben ott
 áll fehérén feketével,

igen szép ékes korona a vénység, az igazság útjában találtatik,

hm,
 elvben
 tiszteletre méltó az öregkor,
 Bene Mózes Pál esetében
 a gyakorlatban is az volt,
 az ő megfontolt szavaiban felszikrázott a bölcsesség, ami
 csodálatra méltóan

áthátotta
egész magatartását is,
Istenem, hát
kilencven évesen még felásta, megkarózta kertjükben a kétszáz tőke
szőlőt,
elfogta közben gyakran egy-egy
asztmás roham,
olyankor megállt, rátámaszkodott az ásónyélre vagy megkapasz-kodott
a karóban,
de mihelyt enyhült a fulladás, a köhögés kínja, máris
vitte, hajtotta tovább
az akarat, a tenniakarás szorgalmas vágya,
nem tűrte a tétlenséget, szinte fájt neki
a semmittevés,
szó szerint az utolsó percéig dolgozott, és
szép halál
lett a jutalma,
egyetlen kurta perc alatt örök álomra szenderült, húsz-harminc évet
visszafiatalodva
feküdt a ravatalon,
csakhogyan az övé
egy csupán
az üdítő, a Biblia igéjét igazoló
kevés példa
közül,
több, sokkal több
a megöregedve siralmas látványt nyújtó
férfi és asszony,
az időskorú elesettség példája,
mikor az elnyûvödött test nyavalyáihoz
szellemi leépülés
társul,
közel a riasztó példa, édesanyád,
aki nyolcvanéves korára jártányi erővel sem bírt már,
csak ült az ágya szélén
térdénél mélyebbre hajtott fejjel,
hányszor kérelted, mondván,
nem lehet ültében kétrét hajolva

pihentetni a megfáradt, végelgyengült testet, hát
feküdjön le,
az az igazi pihenés,
beszélhettél, fel sem fogta szegény
a szavaid értelmét,
mert
megnyomorította
elméjét is
az öregkor,
sokszor félrebeszél, belezavarodott már
az imádságba is, és
szánnivaló állapota
napról napra csak
romlott
a megváltó elmúlás pillanatáig,
hát nem,
az ő vénsége
egyetlen percig sem volt
szép, ékes korona,
ahogy másoké,
a legtöbбекé
sem volt,
nem lesz az,
ki tudja, te is
milyen sorsra jutsz,
csak sejteni lehet, hogy
ha Istennek
nem tetszik,
márpedig aligha tetszik
a benned
legyűrhetetlen erővel
megfogalmazódó sok-sok
kétség
az ő ígéivel
szemben,
akkor
számíthatsz rá,
vénségedre téged is

testben, elmédben
könyörtelenül megnyomorít,
így
torolja meg
pörös gondolataidat, kétségeidet,
talán
ezért
büntetett meg
máris
az Ő elveszejtésével,
tudva
a nyilvánvalót,
mennyre fájni fog
az Ő hiánya,
Istenem, ha ez volt a szándékom,
sikerült, elérted a célod,
de a legkékebb kínok közt is
sziszegve a szemedre vetem,
vétkeztél, Uram,
a saját törvényed ellen,
amelyben az élet szentségét
hirdeted,
hát
ha előttünk
az kell hogy legyen,
előtted
miért
nem az,
Ő
ártatlan volt,
a bűnös legfeljebb
én
lehetek,
miért nem engem
sújtottál
halállal,
vagy ami rosszabb,
testi nyomorúsággal,
hogyan

naponta, óránként,
akár minden percben
szánjam-bánjam
szentségtörő
szavaimat,
gondolataimat,
nincs más
magyarázat,
Isten
rég belefáradt,
vagy kezdettől fogva
gyáva
a teremtés, a gondviselés
tökéletességére,
ezért
követi el
ő is
a személyválogatás
vétkét,
mi abban a kunszt, teremteni
pirospozsgás
jómódot
némelyeknek,
kenyérigonddal megkeserített
szegénységet
másoknak,
megáldani
földi javakkal dúsan
az álság megelevenedett szobraiként nyüzsgő
álszenteket,
akik tegnap még
az istentagadók kövér ülepét
nyalták,
ma meg
zsoltároskönyvvel a kezükben
tódulnak templomba,
ott feszítenek
szégyentelenül
az első sorokban,

zengik a dicséretet
hibátlanul,
miközben
a nyomorúságra kárhoztatott
igaz hívek
mai,
holnapi,
holnaputáni
kenyere is
bizonytalan,
de este,
a napi
tengernyi
munkától, gondtól
holtfáradtan
szívük őszinteségéből
tör fel
az imádság,

*Mi Atyánk,
ki*

az ige szerint

vagy

a mennyekben,

hitünk szerint

bennünk, mindennapjainkban,

szenteltessék meg

a te neved,

jöjjön el

a te országod,

és

a mienk is, hogy

érezzük

a tágas otthon melegét,

legyen meg

a te akaratod,

és

a mienk, hiszen

belénk plántáltad

szent akaratod mását,
mint a mennyben, úgy
a földön is
 áldassék reménnyel
 a tiszta létezés ígérete,
a mi mindennapi
kenyerünket,
 és italunkat,
 és álmainkat,
 és örömeinket
add meg nekünk
ma,
 mert holnapi holtunkban
 nem kell nekünk már
 kenyér
 és ital,
 álom és öröm,
és bocsásd meg
a mi vétkeinket,
 vagy ami a te szemeidben annak számít,
miképpen mi is
megbocsátunk
azoknak,
akik ellenünk
vétkeztek,
 vagyis naponta
 nyakunkra teszik a létgondok kését,
és ne vigyél minket
kísértetbe,
 hogy ne merjünk
 a létezés teljességére vágni,
de szabadíts meg
a gonosztól,
 amelynek veszedelmes veteményese
 csíráként ott lappang
 mindünk elméjében,
mert tiéd
az ország
és a hatalom,

*és a dicsőség,
mindörökké,*

meg a mindig idejében
átöltöző, ájtatos arcot öltő
álszenteké,
nekünk csak
az ima
keserű reménye
marad
kiszabott időnk
végezetéig,

ámen,

ez a hit,
ez az ima
az igazaké,
te
vak
Isten,
mert az vagy,
vak és
süket,
az igazak
szava, fohásza
nem ér fel hozzád,
mert
ha
meghallanád,
ha
meghallani
akarnád,
akkor
talán
tennél arról,
hiszen
hatalmad,
van hozzá,
hogy

elhalkítsd
az álszentek
harsány, önelégült
kacagását,
és adnál
több okot
igaz híveid
mosolyára
a gondok csúfította
arcokon,
de nem
teszed,
neked
a perselyedbe gond nélkül
ropogós bankókat
dugdósó
hazughitûek
hozsannája,
előre
alaposan megfontolt
befektetése
kell,
hiszen az ő világuk ez,
a hitet
üzleti vállalkozásban
megcsúfoló
bitangoké,
akik
holnap, ha
visszájára fordul a szél,
fordulnak vele ők is
ellened megint,
ó, magasságos
Isten,
milyen joggon várod el, hogy
ezek után,
meg nem bocsátható
gyarlóságod

iszonytató
tudatában
engedelmesen
leboruljak előtted,
hogy betöltse egész lényemet a vakhit
benned, jóakarotodban, bölcsességedben,
hát
te sem vagy
különb,
a magadnak igényelt
ország
és hatalom,
és dicsőség
elvitatható tőled,
mert
nem,
nem érdemled azt,
büntess,
ha akarsz,
a látszólag
oktalan
merészségemért
úgy és ahogy
kedved tartja,
a lényeg attól
kifényesedve
marad, szemet vakítóan
kifényesedik,
igen, igen,
az ember,
a látás és gondolkodás
kínjával
sújtott
teremtményed
szót emel
rád
miattad,
teérted,

hogy lehess, legyél
a tökéletesség logikája szerint
cselekvő,
minden időben
kijátszhatatlanul érvényes
akarat,
    akkor, csak
    akkor
    illet meg
    az ország,
    a hatalom
    és a dicsőség
    makulátlan glóriája,
minden írott ígéd
sugallja, feddön hirdeti
az ember
eredendő bűnét,
hát
mi bajod
vele,
aki
a te akaratodból
van, lélegzik,
lát és hall,
gondolkodik,
s mert
teremteni
nem hagyod,
hát
álmodik
élhetőbb világot,
mi ebben a bűn,
vajon
nem te voltál
cinikusan bűnös,
amikor
más kezével,
egyszülött fiad
szegekkel átvert tenyerével

akartad
kikapartatni
magadnak
a gesztenyeillatú sikert,
hiszen eleve tudtad,
belebukik, keresztfán végzi
a szerencsétlen, az ártatlan,
és hasztalan, hasztalan,
mert nem volt
megváltás,
néped számára
maradt a szenvedés,
a verejtékkel megszerzett kenyér
silány öröme,
igen, igen,
    hát
    vedd le
    vállamról
    súlyos ígéidet,
    magasztosabb teher,
    fajtam földben termett
    szapora gondja
    sújtson
    a sárba,
    így emeljen
    érdemtelenül
    bitorolt
    bűvköröd
    fölé,
ezt mondja, gondolja
az ember,
aki órák hosszat
álmotlanul
ül ágya szélén,
mert virraszt,
kék lánggal virraszt
legkisebb porcikáiban is
a fájdalom,

amiről
neked
fogalmad sincs,
igen, hiszem
létezésedet,
de
nem értem,
nem érthetem
a jóvátehetetlen döntést,
és
nem tudok, nem akarok
bárgyú mód
belenyugodni
a veszteségbe,
szemedre vetem
kegyetlenségedet, igazságtalanságodat,
ne,
ne bocsáss meg nekem,
mert
nagyon is jól tudom, mit
beszélek, gondolok,
és
nem vagyok hajlandó
vállalni
a hallgatás
még nagyobb
bűnét,
igen, igen, igen,
hallgatni
a nyilvánvaló
gonoszságról
a legnagyobb bűn
lenne,
hiszen
vétett
a meg nem érdemelt
kéjlétbe
pátyolgatott ficsúr,

vétett az őt
csecsemőkorában pátyolgató
apa és anya,
és vétettél
te,
aki mindenhatónak,
a legfőbb gondviselőnek
hirdetteted magadat,
ó, hatalmas Isten,
nem, dehogy
a ficsúr
büntetését keveslem,
bár az egyévi
felfüggesztett
börtön,
amit
a látszat kedvéért
kegyes voltál
adatni neki,
az emberölés bűnéhez
mérve
szomorúan kevés,
de
épp ezért
vagy e nélkül is
nagyobb a te bűnöd, mert
hagytad, talán
megbízta
azt a semmirekellőt
az Ő létének
megszakítására,
engem pedig
beledobtál, hagysz
fuldokolni
igéid
keserű levében,
miért, miért,
én, bugyutának képzelt

teremtényed
a meg nem érdemelt fájdalom
általad érzékelhetetlen
szentségének tudatában
nem
gondolhatok, mondhatok, ordíthatok
mást,
jobb, ha
elhagysz
engem,
milliomszor hirdetett,
mindannyiszor
kijátszott, semmibe vett
igéd nélkül
tudnám, tudomásul venném,
csak
magamra
számíthatok,
és
a tiédnél
különb törvényt
szabnék
magamnak, másoknak,
mert
tudom, megtanultam
a Mózes szájába adott
igazság
ellenképét,
mert
úgy igaz,

*az ajándék megvakítja a bölcsek szemeit, és elfordítja
az igazak beszédét,*

de épp ezért
nagyobb, fájóbb
igazság,
hogy

a dőre módon kimért
veszteség
mint
negatív ajándék,
szent igazmondásra,
vádoló igazságra,
számonkövetelésre
fordítja
méltatlanul szenvedő
híved szavát,
nem akartam, Uram, de
a fájdalom által
több lettem nálad,
hát mondd,
mi dolgom veled
ezek után,
maradjon
velem
inkább

a semmi,

álmot se lássak,
haljak meg
reggelig,
mert lefekszem,
betakarózom
a holnap is
rám váró dolgok
ígéretével,
ennyi maradt,
a rendteremtés igényével
elvégzett dolgok
fénylő
értelme,
jó hinni, tudni,
hogyan
akarom, bírom még

művelni
a rendteremtés
hétköznapi csodáját,
mert az, igazi
csoda,
hogy közben
nincs
pörös szó, gondolat,
megvált tőlük
a minden porcikámat telítő
nyugalom,
a tehén hálás tekintete, amikor
almot cserélek, enni adok neki,
a tollasjóságok rajzó tüsténkedése, ahogy
az eléjük szórt eleségért tülekednek,
a hízó kéjes röffenése, amikor
megvakargatom széles hátát, és
oldalára dől, emeli a lábát, hogy ott, a hajlatokban is
cirógassam
jóleső vakargatással,

igaz is,
december van, eljött
a disznóvágás ideje,
csak egy kis fagy,
az kellene, hogy
ne ocsmány sárban
forgolódj perzseléskor,
mert ez,
a szúrás, a perzselés, a bontás, a porciózás is
rád vár,
a fiad
nem kap rajta, nem veszi át,
rühelli az ilyesmit, pedig
előbb-utóbb meg kell tanulnia, ha nem akar
pénzzel, több kiló
színhússal
megfizethető hentest fogadni,
most még,

ha rajta múlna,
a hajnali fogásra se
bújna ki az ágyból,
ki érti ezt,
hát
a te ifjúkorodban
ünnep volt
a disznóvágás,
suttyó legénykeként már
ott sündörögtél
a fogók közt,
lested a dolgok rendjét
perzseléskor is, hordtad a szalmát nagybátyád
keze alá,
nálatok
sokévekig
csak ő jöhetett számításba
szúrni, perzselni, bontani
a kés alá gömbölyödött
hízót, amíg
húsz évvel ezelőtt
ő is penge,
a halál kaszája alá nem került,
milyen simára, egyenletesen
barnáspirosra
tudta pörkölni
a szalmaláng alatt
még inkább kigömbölyödő hízó
bőrét,
tapogathatta bárki, hibát abban
nem talált
még
Ő sem,
pedig
ifjúmenyecskésen
megkötött fejkendőben
mustratekintettel
tapogatta, ellenőrizte
a munkát,

nagybátyád bazsalyogva nézte, nem állta meg
tréfa nélkül,

*inkább
az urad
bátát, basát, farkát
simogatnád,
az biztosan
szőrös, ez
már nem,*

mondta, dörmögte,
csakhogy
Őnála
mindannyiszor
készen volt
a csattanós válasz,

*nekem
nem uram,
férjem van,
vagyis párom,
és annak is megvan
a maga ideje,
hogy őt
simogassam,
amúgy meg
ő
úgy jó,
ahogy van,
még az lenne szép,
ha kopasz lenne
a lába köze,
mint a magáé,
mert biztosan
az is
megkopaszodott,
mint a maga*

fejeteteje,

évről évre
megisméltődött
ez az évődő szóváltás
kettőjük közt,
aztán
ment a munka tovább,
szó se róla, szalmával
nem volt, nem lehetett
könnyű a perzselés,
egykedőre megéghetett, kicsattanhatott volna
a hasi részen, combtőben, vagy
ami még rosszabb,
érdes-borostásan maradhatott volna a bőr, ha
nagybátyád figyelme
akár csak pillanatokra
másfelé fordul,
nem fordult, pedig folyton
beszélt, viccelt, vagy csak
fütyörészett, de közben
a lángra, a disznóra tapadt
a tekintete, igazgatta a tüzet,
tőle tanultad, amit tudsz,
és könnyebb a dolgod, gázlánggal perzselsz, így
szaporább, egyszerűbb a dolog,
persze, a nagyerejűen mohogó, szinte dübörgő gáztűz
még hamarabb megégetné a bőrt, mint valamikor a szalmaláng,
sokkal inkább kell
az árgus szem, a szakadatlan figyelem,
hogy a lemosás után, bontás előtt
épen, szép sárgásfehéren
dicsérhesse munkádat
a teljes bőrfelület,
na igen,
a mostani vágás
nemcsak a fagytól függ, hanem
a fiad, a menyed

szabadnapjától is,
ahhoz kell alkalmazkodni,
ez is milyen furcsa,
nincs állandó szabadnapjuk,
vagyis
hol hétfőre, hol keddre,
szerdára vagy csütörtökre
esik,
mozgó szabadnap,
hm,
ilyen régen
nem volt,
igaz, vasárnap
ittthon vannak,
de azt mondják,
a vasárnap
nem disznóvágó nap, és
ebben
igazuk van,
régén is hétköznapra tették
a vágást, legtöbbször
szombatra,
nem volt
nagy felhajtás,
a fél rokonságot
vendégül látó
disznótor,
csak a család,
nagybátyád és a felesége, na meg
sógornőd
volt jelen a vacsorán,
hiszen nekik
benne volt a kezük munkája
az egész napban,
egyik
kieresztette a belet,
adagolta, keverte
a hurka- és kolbásztöltelék,

felügyelt a főzésnél,
szalmaszállal döfködte a szép nagy hurkaszálakat,
a másik
hagyma- és fokhagyma-pucolásban, a friss bél
húrolásában jeleskedett,
Ő pedig, mint háziasszony,
a reggelire való,
elmaradhatatlan
toros húst
apritotta, készítette oda a tűzhelyre, szedett a hordóból hozzá
savanyú káposztát, kinyomkodta, a kellő pillanatban
hozzáadta a húshoz, összesütötte, és
amíg sült a finomság, addig
a kiolvasztandó szalonnadarabok bőrét
szedte le
azon melegében, semmivel sem kevesebb
boszorkányügyességgel, mint
a húga,
felaprózta az olvasztanivalót, mire
megsült, kisült
a toros hús,
már tette is fel
a direkt erre a célra vásárolt
nagyfazékban
az olvasztanivalót,
neked nagybátyáddal
reggeli után
csak annyi dolgok maradt,
besózni a sonkákat, oldalasokat, hátgerincet, a nyársra való
szalonnadarabokat,
közben persze
akár lopiban is
felhajtva néhány pohár bort, ami
kéznél volt a kamrában,
jó volt, szép volt,
most már
semmi sem úgy van, lesz,
nincs

Ő,
nincs a nagybátyád,
a menyed
nem hívja
segítségül
sógornődet,
inkább az anyját, a nászasszonyt,
aki nem süti össze a toros húst
a savanyú káposztával,
és a friss disznóhúsból főzött levesbe
tyúkhúsleveskockákat rak,
hát persze hogy
nem ízlik,
kényszerből eszed meg,
ráadásul
kevés kolbász, legfeljebb a két hátsó sonka
kerül füstölőbe,
a többit
felporciózva
mélyhűtőbe rakja
a menyed,
mert azt mondja, ahhoz tartja magát,
amit a televízióban hall, a lapokban olvas, hogy
a füstölt hús
nem egészséges,
már azt is pedzegette
nem egyszer,
a disznóhús
úgy általában
kerülendő, mert ártalmas,
jobb, egészségesebb
a nyúl- és a csirkehús,
azok nem annyira zsírosak,
ezt hallva
nyelveden a tromf,
szeretné odamondani,
kedves lányom,
ne higgy el bármit,

hogy lehet ártalmas, ami
finom,
persze hogy jó a csirkehús,
én is szeretem,
de nem a boltban sápadozó,
táppal felfújt, ízetlen
tollasjóságot,
hiszen amíg élt a szerencsétlen, azt sem tudta,
mi a tengeri vagy annak daráléka, a friss-zöld fûröl
nem is beszélve,
múcsinálmánnyal etették a szerencsétlent,
azért olyan
semmilyen
az íze,
hidd el,
lefizették az orvosokat
a csirkegyártó cégek,
hogy ezt ajánlják, az ő
szörnyszárnyasaikat, hadd
adjanak el belőlük
minél többet, dagadjon
a profit, mint
tápoktól a szerencsétlen csirkék,
hát
ki tudja, mi van
abban a tápban,
szerintem az
nem egészséges,
különben
nem riogatna a televízió
madárinfluenzával meg
kegymarhakórral,
én mondom,
természetes módon semmiféle madár
nem lehet influenzás,
azért van meleg tollazata, hogy
megvédje a hidegtől,
na és a marhakór, hát

az is valami
új, modern
nyavalya,
nem kellene
elhullott állatok
szárított-feldolgozott aprólékát rakni a takarmányukba,
akkor nem kergülnének meg,
védené őket
a természetes immunitás,
különben
az orvosok
holnap egészen mást fognak mondani, mint
ma,
ha jönnek más, őket
busásabban lefizető,
profitra még éhesebb cégek,
hiszel
igazságodban, mégis
elhallgatod,
mert ismered a menyed, tudod,
előtte, neki mondva
falra hányt borsó
lenne
minden szavad,
ő már
a kergekór
manipulált
gyermeke,
eszményi egészséget, földi
üdvösséget
a képernyőről
hidegkéken sugárzó
marketingtől, üzletpolitikától
remél,
ha eltüsszentik magukat az unokák, netán
köhögni kezdenek,
azonnal
ágyba parancsolja őket,

szabadnapot vesz ki, mellettük ücsörög,
óránként lázat mér, tömi beléjük
a leginkább reklámozott
gyógyszert,
na igen, szép
ez a törődés, helyénvaló az anyai
aggodalom,
de ami
túlzás, az
túlzás,
már akkor az volt, amikor
kóros tisztaságmániával
legszívesebben
üvegbura alatt tartotta, nevelte volna
az unokákat,
jó Isten, ha a cumijuk
a padlóra esett, hát
percekig
fertőtlenítette
forró vízben,
nehogy por, bacilus
férközzön a szervezetükbe,
nem tudta, nem akarja tudni
a másik igazságot,
hogyan a túlzásba vitt
tisztaságmánia
megöli azokat a parányi
mikroorganizmusokat,
amelyekre szüksége
van a szervezetnek
az ellenálló képesség,
kialakulásához,
volt egy okos ember,
aki
szintén a televízióban
kimondta, megmondta,

az ember kicsi korában

*egyen meg
legalább fél kiló
koszt, akkor
egészséges felnőtt lesz belőle,*

persze, nem szó szerint
értette a dolgot, de akkor is
igaza volt,
meg kell edzeni a szervezetet,
jó példa erre
a sok cigánygyerek,
legfeljebb nagy ünnepeken
vakarják le úgy-ahogy magukról
a koszt,
ráadásul
őszidőben
sokszor mezítlábasan járnak
kéregetni,
és
kutyabajuk sincs,
a te unokáid testét, lábát
idejekorán
meleg ruha, lábbeli
védi, mégis
mihelyt megfújja, máris
ágyba dönti őket
az első hűvös szellő,
hát
nem jól van
ez így,
bolond
mûvilág ez,
üzleti érdek diktál parancsot
elidegenedésre
a természetes életmódtól,
hát igen,
ez sem normális dolog,

jóval éjfél után
ülni az ágy szélén
és a világ, az emberiség
bajaival
emészteni magad,
feküdj vissza, aludj, ember,
így ni,

halj meg végre

reggelig,
mi mindent
elgondoltál, megcsócsáltál
úgy-ahogy
lélekben
ezen a sokadik
Nélküle
átkínlódott
éjszakán
csak azért, mert
hiányzik, nagyon tud
hiányozni
az Ő
mosolyos jelenléte
az egyszemélyesre árvult
ágyból,
a mindennapok és mindenéjszakák
kifakult sokaságából,
de
végül is
mi értelme
a pernek
Istennel, a világgal,
ha a dolgok úgyis
tőled függetlenül,
számodra idegenül
alakulnak,
te, a falu

könyves embere,
aki az írott, elolvasott szavak
tömkelege által
tovább látsz
falud határánál,
és akit
ezért, emiatt
némelyek irigyelnek, némelyek
csodabogárnak vélnek,
te most
végre
vedd észre, lásd be,
időd lejárt,
túl a hatvanon
mi más dolgod lehet,
megköszönni
Istennek
a puszta létet, a rövid távú holnap
ígéretét,
egy a fontos,
tanulj meg
együtt élni
a veszteségtudattal,
a Nélküle enyésző napok
mélyen legbelül sajnó
fájdalmával,
bocsásd, igen,
bocsásd meg
a ficsúr
bűnét,
hiszen
keresztyén vagy,
tudod
a törvényt,
és amúgy is
karácsony jön, a szeretet
két napja,
jaj, nem,

nem és nem,
Uram, Istenem,
nincs, ne legyen
bocsánat
ekkora bűnre,
még
a legkisebbre sem,
miért hagytad
ennyire
elfajzani
legszebbnek szánt
teremtményedet,
az embert,
hát már
a szeretetből is
gúnyt űz, üzletet
csinál,
micsoda képmutatás
az év háromszázvalahány napján
semmibe venni,
megalázni,
kihasználni
az embertársakat,
karácsony két napján pedig
drága pénzen vett
vásári holmival
letudni,
kipipálni
a szeretet
kötelezettségét,
hát
igazán
szép,
neked tetszőbb
az lenne, Uram,
ha az év minden napját
nem
kötelezőnek vélt
ajándékként,

hanem
 megfellebbezhetetlen
 törvényed szellemében
 szívből fakadóan,
 az emberi természet
 jóságaként
 megnyilvánulva
 szeretet hatná át,
 ahogy azt
 jól megfogalmazta
 versben
 a diáklegény, erdész Karcsi fia,
 aki szintén látja az álságot és
 nem hagyta szó nélkül,
 verssel tiltakozott ellene,
 istentisztelet után olvasta fel
 a gondnok, első hallásra
 megfogott téged,

*télidő havában jön a legszebb ünnep,
 gyarló földi népek hozzá nemesülnek
 derűs ábrázattal arra a két napra,
 szeretetről fecseg apraja és nagyja,*

így kezdődik, a folytatás már
 komorabb,

*sérti az én fülem hamis hang, ábítat,
 nagy-nagy keserűség szívemig átitat,
 mennydörög az undor, hányingerem támad,
 látását se bírom álszentek hadának,*

*azt hiszi sok balga, a szeretet annyi,
 ropogós bankókon meg lehet azt kapni,
 futnak hát dagadó bukszával a boltba,
 drága csicsás holmit ottan vásárolva,*

*karácsonyfa alatt ajándékok sora,
 kapja majd feleség, gyermek és unoka,*

*s aki adja, kuncog, végre-valahára
a szeretet-adag immár kipipálva,*

*bej pedig ha tudnák, legalább sejténék,
évente kétnapi szeretet nem elég,
lenne az ajándék kevesebb, helyette
az év minden napján szeretet vezetne,*

*erre vágyik a szív, igaz szeretetre,
ahogy Jézus is a népét szerette,
önzés nélkül, féltőn, magát feláldozva,
nehogy bűnös népe jusson kárhozatra,*

*nem jár köztünk Jézus ezer évek óta,
imádják hát sokan csak Mammont azóta,
dúl vad hajsza idegösszeroppanásig,
isten lett a pénzből, semmi más nem számít,*

*pedig a szeretet az igazi érték,
annak áldott terbe a legtisztább szépség,
betölti a lelket égi kegyelemmel,
általa szépül csak emberré az ember,*

*sok a farizeus, ki nem gondol mással,
veti magát bűnbe a képmutatással,
nem tud már, nem akar őszintén szeretni,
túl a szerzés vágyán nem érdekli semmi,*

*de hiába minden, lehet nagy a vagyon,
van annál ékebb, szigorú hatalom,
Isten tekintete baragosan rebben,
előtte az ilyen önzés menthetetlen,*

*lesújt az ítélet, bűnnek nem kegyelmez,
rejtse azt bármilyen mondvacsinált jelmez,
lesz a képmutatók méltó jussa pokol,
mert az Égi Atya minden bűnt megtorol,*

*istentelen világ, mi nekünk adatott,
de igaz bitemben nem egyedül vagyok,
óhajtják az ígét velem együtt sokan,
kiket sújt szegénység, de élnek boldogan,*

*nem fáj a szegénység, mit áthat szeretet,
egymás becsülése szép örömböz vezet,
nyugalmas a lélek az év minden napján,
ha van gondom másra, és másnak gondja rám,*

*jöjjön hát az ünnep, áldott szép Karácsony,
gyűljon csillagszóró ékes fenyőágon,
ajándék alatta a szeretet legyen,
és nemcsak a várva várt legszebb ünnepen,*

ki tudja,
mit mondanának erre,
a legegyszerűbb szavakból
ácsolt szövegre
vájtfülű ítések,
akik mostanában
a bükkfanyelven fogalmazott
szóhalmazokat
istenítik
az egekig,
biztosan fintorogva
megkritizálnák,
a maga módján
még a pap is
ejnyézett, mondván,

*hát igen, szépnek szép,
csakbogy
a szerző, Károly bátyánk fia
nem jár a templomba,*

hm,
nem a verssel, hanem

aki írta,
a fiúval volt baja,
mintha a templomi igehirdetést
nem igénylő hívő lélek
szájából elhangzó igazság
elvesztené önlényegét,
hát miféle
hozzáállás az ilyen,
az igazszólás jogát
senki
nem bitorolhatja el,
ő, a pap
sem,
aki képtelen meglátni, érzékelni
a nyilvánvalót,
a templomi együttlét
egyre inkább
álságosabb
áhitatát,
a nők, kivált a fiatalabbak
számára
Isten háza
egyfajta divatbemutató,
ahol pompás frizurával, méregdrága ruhákban
ékeskedhetnek,
hát persze, hiszen
ők az álszentek,
akikről, akiknek
a vers is szólt,
nem csoda, hogy
ajaklebiggyesztve
hallgatták végig,
ó, Istenem,
miért, miért
veszett ki belőlük
a jóság, még
az iránta való igény
szent gyönyörúsége

is,
és lett, elburjázott
helyette,
mint
műveletlen kertben
a gaz,
magasztosnak kikiáltott
hitvány érdekek
bozótosa,
csúszó-mászó rusnya férgek
búvóhelye,
    jaj, Uram,
    szeretni
    az ember
    önmagán kívül
    ma már
    nem tud
    semmi, senki mást,
    ezért
    méltatlan
    minden
    ünnepre,
    hát
    vedd el tőle
    azok
    jogát, lehetőségét,
    puhány és gögös
    önvalóját
    tanítsd, kényszerítsd
    újra
    verejtékes munkával keresni meg
    a mindennapi kenyeret,
    csak a hetedik napot
    add meg neki
    a pihenésre, amikor
    munkában megfáradt testtel
    elheverhet
    a dologtalan nyugalom

megszolgált fekhelyén,
erőt gyűjtve
az eljövendő
új
hat nap
nehéz terheinek cipeléséhez,
mert
a kényelem mindennapisága
elfordítja tőled, elméjét
önhittséggel fertőzi meg,
tudáshalmazán pöffeszkedve
elfelejti a nyilvánvalót, hogy
a kényelem és a bárgyú
önteltség
hatalmas birodalmakat
rogyasztott már
térdre,
ítélt általad
dicstelen
megsemmisülésre,
adj, Uram,
már most
jelt,
dörgő figyelmeztetéssel
térítsd észhez,
vissza
a természetes létezéshez
hűségéből
öndicsfényébe
elbitangolt
teremtényedet,
ne hagyd elbukni
végképp,
neked se telne kedved
sokadszor is
ugyanabban a végkifejletben,
ami nem is az, aminek mondjuk,
hiszen

ha az összeomlás után
van újrakezdés,
akkor nem volt
végekifejlet,
csak egy
átkozott folyamat
megszakadása,
visszafordulása
önnön kezdetéhez,
mi ebben a logika,
nem értem, nem értem,
hatalmas Isten,
az én gyarló eszem
csak azon forog,
hogyan
a te szent lelkeddel
megszállva, megáldva
megőrizhetnéd
teremtményeid szapora
sokaságát,
mielőtt
már itt a földön
poklos éjsötétbe
deltázna reménytelenül
az ő lelkük rútsága,
ember,
szerencsétlen ember,
hová futott megint
a gondolatod,
van fekhelyed, van takaród,
emberi számítás szerint
jövődarábkád is
a rád virradó holnap
reggelétől estéjéig,
nyújtózz el hát
a fekhelyeden, takaród alatt, és
aludj el végre, lásd be,
a világ olyan, amilyen,

te sem vagy különb
megítélt felebarátaidnál,
téged is
önzés vezet,
legnagyobb terhed
a semmi üres burkában
feszülő,
csak a te személyedre szabott
veszteségtudat,
az Ő hiánya,
ez ad okot
neked
a zsörtölődésre,
szabad szájú
feleselésre
isteneddel,
akihez képest,
ahogy Ő mondta,
semmi kis porszem vagy,
nincs jogod
nyilvántartani, felsorolni, szemrehányóan
felpanaszolni
embertársaid
kismillió formában
minden áldatlan napon
megnyilvánuló
gyarlóságát,
ha te is
elköveted
az isteni bölcsesség iránti kétely
bűnét,
milliók halnak meg
váratlanul, fiatalon,
milliók
érezhetik
ugyanazt a fájdalmat, ugyanazt
a vigasztalan
hiányt,

amit te,
de tudják,
muszáj
megbékélni
a rájuk szabott
sorssal,
nem tehetnek mást, mint
élni, végigélni
a teremtő által beléjük plántált
életet,
tedd
te is
ezt,
ahogy lehet,
ha mélyen belegondolsz, csak
hálás lehetsz az Úrnak, hiszen
neked
megadta
a boldogságos együttlékezés
bő harminc esztendejét
választott pároddal,
hány meg hány
mai fiatal
elesik ettől az örömtől,
mert
agyvelőt kínzó diszkózájban
választanak
hebehurgyán
társat,
aki remekül vonaglik
a zenének nevezett dübörgésben, de
a legelső létgonddal szembesülve
szánalmasan megbukik, elbukik
a vizsgán,
és máris
szakad
az áldással
nem szentségesített

kapcsolat,
könnyû szívvel
faképnél hagyják egymást,
igen, igen, nem túlzás,
úgy váltogatják a társukat, mint
a zoknit szokás,
brr,
miféle élet
az ilyen,
a szerelemből csak a szexet
vállalva,
a másik iránti tiszteletet, felelősséget,
az együtt megteremthető jövő
lehetőségét
ostobán elhajítva,
mire fognak
ezek, az ilyenek
emlékezni
hatvanévesen,
a dőre változatosság múltó élménye
nem töltheti ki
a lelki üresség
rideg vermét, amikor
túl az elpazarolt ifjúságon
könyörtelenül
eljön a számvetés ideje,
és kiderül, nincs mit
felmutatni
a számonkérő időskor
szigorú szeme előtt,
neked
van,
Ő,
a vele megélt évek
sokaságának
emléke
kiapadhatatlan
fényforrás, amelynek

ezerszer is
áldott
sugárzása
kezdettől fogva
áttört
a tegnap letelt
gyászév
nyitott sebhelyként lüktető
fekete fájdalomán,
árad
romolhatatlanul
ma is,
mert
nem lehet
időből kimetszett
darabbal
határt szabni
sem a gyásznak,
sem a volt idő,
a közös lét
emléksugárzásának,
drága teher
a ti közös harminc évetek
sok-sok öröme, kínja
Vele,
és
most már
egyedül kell
hordoznod,
amit Ő
a puszta létével
adott
neked,
abból
éppen Ő
nem részesülhet
soha már,
nem adhatod vissza neki

megsokszorozva
a megbecsülést,
a szeretetet,
amit
holtában is
áraszt feléd,
lenne inkább
fordítva,
élne Ő,
halnál te,
mert egy asszony
megözvegyülve is
sokkal
életrevalóbb,
mint a férfi,
aki
elanyátlanodik
ekkora csapás után,
mint egy kisgyermek,
az asszony, a nő
más,
a legnagyobb szenvedésben is helyén
az esze,
teszi a dolgát, meg tudja
szervezni
csonkán is az életét,
éli a
férfi életét,
teszi
a férfi dolgát
is,
nagy igazság ez,
csak itt a faluban
sok példa
bizonyítja,
mert itt is
hamar, fiatalon, sokszor
ostobán

halnak
a férfiak,
hát
több az özvegy
asszony,
mint a párját veszett
férfi,
másfél éve
szegény sógornőd is
magára maradt, ő aztán
igazán magára,
férjét a tüdőrák,
nagy lányát egy harmadik falubeli
jóképű legény
vette, vitte el,
bolyonghat egyedül
a nagy ház
egérsurranással, cincogással átszőtt csendjében,
de
megvan,
ha
nem is virul, de
él,
fürgén jön-megy
otthon, az utcán, bárhol, amerre
megfordul,
ötvenvalahány évesen
hamarabb végigszaporazza a lépést az udvaron, mint
némely
mai fiatalasszony,
mert neki nem nyűg
a dolgok sűrűjében szorgoskodni,
ez neki éppúgy lételeme,
mint a nővérenek
volt,
még az arcvonása, a mosolya is
őríz valamit
az Övéből,

nem csoda, ha
leplezetlenül rácsodálkozol,
valahányszor látod néha
a boltba menet, onnan jövet,
olyankor
visszanéz rád
nyílt tekintettel, és
azt mondja,

*mi van, sógor,
szemet vetettél rám,
vagy csak
a nővéremet
látod, keresed
bennem,
legyen eszed, tudjad,
én
nem ő,
én
a húga
vagyok,
ne legyen terved
velem,
csak a gyászom közös
veled,
az ágyam,
ha erre gondolsz,
nem lehet az,*

mit,
ugyan mit
lehetne erre

válaszolni,

ezzel, csak az ilyen,
többnyire
meggondolatlan

szókimondással
különbözik sógornőd
Tőle,
ami feltételezéseként
épp csak megvillan
a képzeletében,
már
ki is mondja,
mert szentül hiszi,
valóság az,
pedig téved,
soha eszedbe nem jutott, hogy
asszonyod hiánya
vele-általa
lenne, lehetne
pótolható, kitölthető,
ugyan, ugyan,
mi a nyavalyát forgathat
a fejében,
tán azért mond
kérdés nélkül is
nemet,
hogyan
igent
értsél belőle,
hát
nincs
az az asszony,
akit
csekélyke jövődben,
ágyadban
nyugodt szívvel
új
társadul
fogadnál,
hiszen
az Ő helye
betölthetetlen,

maradjon is az,
holdfénnel
úgyse lehetne
pótolni
a jókedvet, életvágyat
áldott meleggel
gerjesztő
napsugárzást,
most legalábbis
ezt, így
gondolod,
holnap, holnapután
miért gondolnád
másképp,
semmi okod rá,
van, aki
még ha
teljesen más ízekkel,
örömtelenül is, de
megfőzi az étkedet,
kimossa a szennyesedet,
ágyékodban pedig a sejtek
már
kiviháncolták magukat,
volt rá
harmincvalahány évük,
több mint
a fél életed,
ami
Ővele
kerekült
gyönyörű
egésszé,
nincs
okod, jogod
többet, mást
akarni,
sok a riasztó példa is,

a Kálmusé és
másoké, akik
hebehurgyán
megpróbáltak
úgymond
új életet
kezdeni
hatvanévesen,
és a legtöbbjüknek
nem sikerült,
Kálmus még,
lehet mondani,
jól járt,
őt nem fosztotta ki
az újságból választott asszony,
de Árpád, a másik ostoba
csúnyán ráfizetett,
kis híján
húsz évvel
fiatalabb,
könnyűvérű asszonyt
szerzett magának,
pecsétetes papírral igazoltan
feleségül vette,
évekig együtt élt vele,
és amikor
a saját ágyukban találta
azt a némbert
a szomszéd agglegénnyel,
hiába kapott észbe, hiába próbált
megszabadulni tőle,
az együtt töltött évek alapján
jogot szerzett a kikapós asszony
a ház
egy részéhez,
megtiltotta a törvény, hogy
rövid úton
kitegye szűrét

a saját házából,
és az asszony
nem retirált, kezében a bírósági végzéssel
ügyesen érvelt, azt mondta,

*elmebeteg,
el is megyek, te
mafla, ha
kipengeted
a jogos házrészem árát,
de ha nem, akkor,
tetszik vagy nem,
maradok, és
élem a magam
életét, amibez
a válás után többé
semmi közöd,*

honnan
lett volna
pénze, tehetsége
Árpádnak
kifizetni a bitorlót,
aki maradt, ma is
ott rongynéberkedik
Árpád házában,
és neki
túrníe kell,
nem csoda, hogy
megbicsaklott a délcegsége,
beleroppant a gasságba,
ő is
az italban
próbál
menedéket keresni,
persze hiába,
ó, jóságos Isten,
óvj meg engem

az ilyen sorstól,
ne éleszd fel
se gondolatomban,
se ágyékomban
az asszonyöl
édessége iránti
botor vágyat,
volt részem a kielégülés szentségében,
megelégszem vele,
csak a nyugodt létezést
add meg nekem,
a mindennapok muszáj-örömét,
a hitet
hátralevő időm
értelmében, azt,
hogy így,
megélt idők
terhével
lélekben
elnehezülve
ne legyek
felesleges
kolonc
a fiam, a menyem
nyakán,
én tudom, más
az ő
életük, világuk,
és nem,
dőre módon
sose lépem át
a mezsgyét,
de ők
tudják-e, számolnak-e vele,
az én
kisvilágommal,
amely törvényed szerint
jogos jussom,

hiszen
hatvan esztendő
ide vagy oda,
még
vagyok, emberként
létezem,
van igényem
a teljes életre,
amelynek része
a személyre szabott
szabadság, még ha
szükségszerűségekkel
kimért-korlátozottan is,
add meg nekem, Uram,
kicsi szabadságom
háborítatlanságát,
elfér,
férjen el
a két világ,
az enyém és az övéké
egy fedél alatt
békésen,
csak épp
meg kéne érteni, tudomásul venni
a nyilvánvalót,
én már
nem leszek
fiatal,
nem fogok tudni
az ő szívükkel
érezni, az ő
szemükkel
látni,
az ő fejükkel
gondolkodni,
de ők
lesznek
öregek,

és muszáj lesz nekik
hozzám hasonlóan
érezni,
látni,
gondolkodni,
én értem, Uram,
tudomásul veszem
ezt,
ők
miért
képtelenek erre,
csakis azért, mert
nem akarják,
minden szavukban ott
a tüskés
türelmetlenség,
lehetetlen
nem észrevenni, hogy
szerintük
útban vagyok,
kivált
az Ő
halála óta
érezni ezt,
amíg élt,
addig
valahogyan
respektálták
az Ő
segítőkészségét,
hiszen nekik, rájuk is
főzött, mosott, mindent
vállalt, csak ők
nyugodtan dolgozhassanak,
most már
nincs mese,
a menyemre hárulnak ezek a dolgok,
persze hogy megterhelő

a korábbi kényelemhez képest,
de hát
nem én vagyok az oka,
nem kellene ennyire
ridegen
viszonyulni hozzám,
és nem kellett volna
alig túl
a gyászév felén
pereckereken
bejelenteni igényüket
erre a szobára,
és kivált nem annyira
érzéketlenül,
ellentmondást nem tűrő
keménységgel,
hiszen a másik, a nagyszoba
régóta az övék
jól tettem-e, Uram,
hogy
túltéve magamat
a sérelem okozta keserűségen
engedtem nekik,
nem lett volna okosabb
ellenállni, makacsul
ragaszkodni
kisvilágomhoz,
ki tudja, Uram,
legfeljebb
sejthetem,
hogy konoksággal
csak tetéztem volna
a felém jegesen áradó
ridegséget,
így viszont,
az engedékenységgel
feladtam egy darabot
önvalómból, és

furcsa módon
nem megkönnyebbült, inkább
elnehezült a lelkem,
gyanakvás fészkelte magát elmémbe,
mert nem tudhatom ugyan, de
sejteti a félelem,
hogy ennyivel
nem érik be,
mindenem kell majd
nekik,
csak én
nem,
pedig
jól tudod, Uram,
se
reggeltől estig tartó
napnyi létemben,
se
estétől reggelig feketülő
magányomban, fájdalmamban
egyetlen ártó
szóval, gondolattal
nem bántottam, nem akarom
bántani
őket,
mi hát
az én bűnöm,
van-e bűnöm, Uram,
van, ember,
egy szál önvalóddal
méred a világot,
esendő önmagadhoz hasonlatossá
kívánsz formálni
mindeneket
nagy,
belső harangok szavával zúgolódó
gyászodban,
elfelejtve, tudni sem akarva,

hogy a te gyászod
mélysötétje
csak egy
a teremtett világ
ezerszer ezer
színe közül,
hogy asszonyod nélkül
nem torpant meg a világ,
amelyben élsz,
lehet bármilyen
iszonyú
a te veszteséged,
egy vagy csupán
a szenvedők közül,
és csak ehhez, a szenvedéshez
van jogod,
fájdalmodban nyüsztve
bárki mást
a saját mércéddel

mérni, megítélni

nincs,
miért olyan nehéz
felfogod ésszel,
hogy
erényben, gyarlóságban
egy vagy
velük,
Isten romolhatatlan mércéje
szerint
eredendően
gyarló,
amilyen könnyen ök
elcsábulnak
hitvány hívságok felé,
téged ugyanúgy
megejt, elbűvöl

önvalód
vélt erkölcsi nagysága,
és lásd,
minél magasabbra
emeled
izgága lényed árgus szemû
szobrát,
annál magasabbról
zuhanhatsz
le
a valóság
otromba kövére, ahol
millió darabkára
robban szét
képzeletben teremtett
szobrod,
hát
ne tedd,
maradj
tisztelettudó
a te Istened,
a te fajtád
iránt,
fogadd el
zokszó nélkül
a törvényt,
minden sorstársad
egy-egy
külön kisvilág,
amit időnként
bearanyoznak
apró örömök madárszemei,
sokszor
feldúlnak
nagy fájdalmak dúvadjai,
és a törvény
bölcs rendelkezése szerint
a kisvilágok

szelíden pihegő örömeit,
karmosan dühöngő fájdalmait
más kisvilág lakója
nem érezheti, nem szenvedheti meg
sajátjaként, mert
abba, azokba
beleőrülne,
igen, igen,
itt a te példád,
neked
a saját fájdalmad is sok,
nyöszörögsz, felhördülsz, már-már felordítsz
a Nélküle megtapasztalt ürességben,
de a fiad, a menyed és mások
érzésvilágát
nem érezheted át,
csak a képzeleted sejteti
az ő
kínjukat,
nekik is van, lenne okuk
nyöszörögni, felhördülni, már-már
ordítani,
ember, a világ
így működik,
és ha elveted
törvényét, akkor
leszel igazán,
jovátehetetlenül
szerencsétlen, mert
örök társadul szegődik
a reverenda-sötétruhájú boldogtalanság,
amelynek feketeségén hiába
járja virgonc táncát
a napsütés,
képtelen leszel érzékelni
ezt a csodát,
a mégoly apró fények
parányi melegét sem,

pedig
ha hagyod, ha
van rá szemed,
fel tudják melegíteni
jéggé dermedt lelkedet,
hogy lakható legyen, benépesüljön újra
sérült kisvilágod
emberhez méltó
vággyal, szándékkal, reménnyel,
nézd, lásd meg,
odakint fényét szórja
a reggel,
új nap
kezdődik,
értékekkel kibélelhető
dimenzió
az eldübörgő időből,
felhorkan a fiad autója is,
indulnak a fiatalok
munkába,
velük a két unoka
degeszre tömött iskolatáskával,
nyílik a kocsiajtó, besurrannak mindketten
a hátsó ülésre,
és
az ablakból jól látni,
a kisebb feléd figyel, mosolygósan integet, aztán
a nagyobb is,
míg csak meg nem lódul az autó,
elmennek, de
sebaj, estére
vissza, hazajönnek,
addig itthon
rád bízva a nap,
tedd, amit kell,
könnyítsen magányodon, dolgaidon
a mosolyos integetés
élménye,

mert az
a szeretet jeleként
örök élmény,
és érzed, határozottan érzed,
a búcsút intő kezeckék
meseszerűen
elhessentették
komorságod rikácsoló nagymadarát,
jól van, így van
jól,
dologra hát
reménnyel, kedvvel, elszántsággal,
hiszen
reggel van,
és
bár
éveid halmazáról
muszáj látni,
a percek, az órák
görgetik feléd
egyre közelebb,
mégis, mégis

messze még az alkonyat.